

T M M O B

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İSTANBUL ŞUBESİ AYLIK BÜLTENİ.

Temmuz 1996 Sayı 6

EMO İstanbul Şubesi Adına Sahibi
Hüseyin YERİL

Yazışları Müdürü
Cemil KOCATEPE

Tasarım ve Uygulama
Ayışın KARAOĞLU

Reklam Sorumlusu
H. Birsen DEĞİRMENDERESİ

Katkıda Bulunanlar
A. Mithat KARAOĞLU

Ersin KAYA

Necdet OĞUZ

Atilla ERDOĞAN

Ünal ERDOĞAN

Osman BAHADIR

Sahin ÖZGÜL, Noyan DURNA

Mustafa ERKEN

Dağıstan BEKİROĞLU

Tahir ÇİÇEKÇİ

SMM komisyonu

Ayışın KARAOĞLU

H. Birsen DEĞİRMENDERESİ

Ofset Hazırlık ve Baskı
RA GRAFİK LTD. ŞTİ.
Tel: (0212) 249 22 06 / 252 61 94
Faks: (0212) 249 22 06

Adres:

EMO İstanbul Şubesi
Cumhuriyet cd. No: 283/2 Engin Han
80230 Harbiye / İSTANBUL
Tel: (0212) 224 11 50 (pbx)
Faks: 232 24 13

TEMSİLCİLİKLER

	Telefon	Faks
BAKIRKÖY	(212) 561 21 01	(212) 583 03 38
BARTIN	(378) 227 61 31	(378) 227 24 20
BOLU	(374) 212 54 47	
ÇORLU	(282) 651 95 63	(282) 653 16 66
DÜZCE	(374) 512 15 39	(374) 514 46 56
EDİRNE	(284) 213 08 40	(284) 212 45 92
GAZİ O.P.	(212) 501 55 62	
GEBZE	(262) 646 29 43	(262) 641 77 06
GÖLCÜK	(262) 414 45 14	(262) 414 45 14
KADIKÖY	(216) 336 74 86	(216) 336 74 86
KARABÜK	(372) 424 77 64	(372) 418 52 28
KDZ.EREĞLİ	(372) 323 53 47	(372) 323 56 00
KARTAL	(216) 374 54 93	(216) 374 54 93
KEŞAN	(284) 714 09 93	
KIRKLARELİ	(288) 214 94 53	(288) 227 68 02
KOCAELİ	(262) 325 41 22	(262) 325 41 22
LÜLEBURGAZ	(288) 417 27 55	(288) 412 16 02
SAKARYA	(264) 272 49 19	(264) 272 49 19
TEKİRDAĞ	(282) 262 50 97	(282) 262 50 97
UZUNKÖPRÜ	(284) 513 23 50	
ZONGULDAK	(372) 525 40 00	(372) 251 19 00

İÇİNDEKİLER

<i>Başyazı (Yönetim Kurulu).....</i>	2
<i>SMM (SMM Komisyonu).....</i>	3
<i>Habitat II-Ulusal Rapor 'dan Çözüm Önerileri</i>	4
<i>Habitat II -Diyarbakır.....</i>	5
<i>Habitat II- Bir büyük yalan (Noyan DURNA).....</i>	6,7
<i>Kültür (Ayışın KARAOĞLU).....</i>	8
<i>EMO İstanbul Şubesi Etkinlikleri (İst. Şub. Müd. A.Mithat KARAOĞLU).....</i>	9,10,11,12
<i>Ölümünün 33. yılında Nazım Hikmet 'i anıyoruz (Der. Ayışın KARAOĞLU).....</i>	14,15
<i>Mimar Sinan 'ın bilim tarihindeki yeri (Osman BAHADIR).....</i>	18,19
<i>Türkiye 'de Şiddet Kaynağı olarak Devlet - Toplum ilişkisi (Ümit Kıvanç, Der. Dağıstan Bekiroğlu).....</i>	20,21
<i>Çalışan Öğrenci ve Bilim (Der. Mustafa ERKEN).25,26</i>	
<i>Sivas 'ı Unutmadık (Yay.Kom. Bşk Necdet OĞUZ).....</i>	27
<i>TMMOB</i>	28
<i>Ring Main Unit (Atilla ERDOĞAN).....</i>	29-30
<i>İstanbul 'un en eski yerlileri Rumlar (Röportaj: Sahin ÖZGÜL).....</i>	31
<i>Karikatür (Ünal ERDOĞAN).....</i>	32
<i>Şiir (Tahir ÇİÇEKÇİ).....</i>	32

REKLAM TARİFESİ

ARKA KAPAK (RENKLİ)	35.000.000	ÖN İÇ KAPAK (S.B.)	25.000.000
ARKA İÇ KAPAK (S.B.)	25.000.000	İÇ TAM SAYFA (RENKLİ)	20.000.000
İÇ TAM SAYFA (S.B.)	12.500.000	1/2 SAYFA (RENKLİ)	12.000.000
1/2 SAYFA (S.B.)	7.500.000	1/4 SAYFA (RENKLİ)	7.000.000
1/4 SAYFA (S.B.)	4.000.000	KARTVİZİT (S.B.)	1.500.000

HABİTAT II - BAŞYAZI - ULUSAL RAPOR - BAŞYAZI - ALTERNATİF HABİTAT - BAŞYAZI - BÖLGE İÇİ ZORUNLU GÖÇTEN KAYNAKLANAN TOPLUMSAL SORUNLARIN DİYARBAKIR KENTİ ÖLÇEĞİNDE İNCELENMESİ - BAŞYAZI - YUNAN TEKNİK ODASI - BAŞYAZI - DIŞ KARAKOL BİNASI - BAŞYAZI - İSTANBUL İL KOORDİNASYON KURULU - BAŞYAZI - İSTANBUL MESLEK ODALARI KOORDİNASYONU - BAŞYAZI - MEZUNİYET TÖRENLERİ - BAŞYAZI - SAĞLIK MESLEK ODALARI - BAŞYAZI - İSTANBUL TABİBLER ODASI - BAŞYAZI - ÖLÜM ORUCU

Sayın Üyemiz;

Yönetim Kurulumuz bülteni-mizin geçen sayısından bu yana çalışmalarını sürdürmüş, yaz dönemi nedeniyle odaya olan ilginin azalmasını da gözönüne alarak güz döneminden başlamak üzere programladığı çalışmalarına son şeklini vermiş bulunmaktadır.

İzmir Şubemizle birlikte çalışmalarını başlattığımız ajanda ile şubemizce üstlenilen ve 1997 yılında tamamlanacak olan Elektrik-Elektronik bilgisayar kataloğu ön hazırlıkları sürdürülmüştür. Yüzyılımızın son zirvesi olarak adlandırılan HABİTAT II çalışmalarında da etkin yer alan odamız, TMMOB'nın katılımcı kuruluş olarak bulunduğu HABİTAT II ve ALTERNATİF HABİTAT etkinlikleri içinde yer almıştı. Konut sorununda kendi bakış açısını sergilemek yoluyla mesajını veren TMMOB'nin "ULUSAL RAPOR" ve "BÖLGE İÇİ ZORUNLU GÖÇTEN KAYNAKLANAN TOPLUMSAL SORUNLARIN DİYARBAKIR KENTİ ÖLÇEĞİNDE ARAŞTIRILMASI" çalışmaları, diğer katılımcı kuruluşların beğenisini kazanmış, ilgiyle izlenmiştir.

Yunan Teknik Odası'nın odamızı ziyareti ile TMMOB ile ilişkiye girme önerileri sonucu odamızda bir toplantı olanağı sağlanmış, karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur. 65 000 üyeli, 20.000. 000\$ bütçeli Yunan Teknik Odası ile 250 000 üyeli 6.500.000\$ bütçeli TMMOB'nin ülkelerinde siyasi iktidarlardan

bağımsız yapılanmaları ve çalışma biçimleri tartışılmıştır.

Bu arada İTÜ, Marmara Üniversitesi gibi kurumların mezuniyet törenlerine katılmış, mezunlara armağanlar ve odamızı tanıtan broşürler verilmiştir.

Ülkemizde bir hükümet daha değişti. Hızlanan sosyal değişimlerin üye kitlemiz üzerine yaptığı etkiler duyarlıkla izlenmiştir. Emek Partisinin kapatılması kararı, Mimarlar Odasının Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası'nın boşaltılması, tutuklu ve hükümlülerin insani taleplerle başlattığı ölüm oruçları gibi konularda odamızın sekreteryasını yürüttüğü İstanbul İl Koordinasyon Kurulu olarak yapılan etkinliklerle, basın bildirisi, basın toplantıları, ziyaretler ve ilanlarla bu tür anti-demokratik baskılara karşı gelişen muhalefetle dayanışmamızın süreceği belirtilmiştir.

Ayrıca Cumartesi Anneleri'nin, kayıp çocukları için Galatasarayda sürdürdükleri direniş İKK kapsamında odaların İstanbul şubeleri temsilciliklerinde katılımıyla desteklen-

miş, son olarak TMMOB Yönetim Kurulu'nun da katıldığı bir destek ziyareti ve kısa bir yürüyüşle, insanların yaşama hakkı savunulmuştur.

Sağlık Meslek Odaları ile birlikte İstanbul İl Koordinasyon Kurulunu oluşturan odaların, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ile görüşmeler sonucu Bayrampaşa cezaevinde ölüm orucu halindeki tutuklularla açık görüş yapılmıştır. Bütün bunlara karşın ölüm sınırına gelmiş bulunan tutuklu ve hükümlülerden ölümler başlamış, İMOK'ça alınan kararla İstanbul Tabibler Odasında bir basın toplantısı düzenlenmiştir.

Odamız İstanbul Şubesi hapsedilerek cezalandırılanların da, cezaevleri"beş yıldızlı otel olmasa bile!" insanca yaşama hakları olduğuna inanmakta, Adalet Bakanı ve Hükümetin bir an önce tutuklu ve hükümlülerle yüzyüze görüşerek, bu ölüm macerasına son vermesini beklemektedir.

Yönetim Kurulu

TMMOB'NİN HABİTAT II KENT ZİRVESİ İÇİN HAZIRLAMIS OLDUĞU RAPOR'DAKİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Askeri darbenin yönetmeliği niteliğinde olan 1982 Anayasası ortadan kaldırılmalı ve bu Anayasa'nın uzantıları olan ve demokratik yaşamımızı kısıtlayan pek çok yasa değiştirilmelidir.

2. Yeni Anayasa, toplumsal, kültürel, etnik, d'in ve dil farklılıklarının varlığını kabul etmeli ve bu farklılıkların karar süreçlerine katılımını sağlamalıdır.

3. Yeni Anayasa devlete karşı bireyi savunmalı, bireysel temel hak ve özgürlükler güvence altına alınmalıdır.

4. Düşünce inanç ve vicdan özgürlüğü, siyasal demokratik örgütlenme özgürlüğü, toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü, basın yayın özgürlüğü sağlanmalı, pozitif bilim-leri temel alan laik eğitim, özgür özerk katılımcı üniversite yaratılmalı, askeri mahkemeler ve DGM'ler kaldırılmalı tekleştirilmeli, adil ve sicil bir yargı sistemi geliştirilmeli, yargı bağımsızlığı ve güvencesi sağlanmalıdır.

5. Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı, demokratik hukuk devleti kavramına tam işlerlik kazandırılmalıdır.

6. Yeni Anayasa, eğitim, sağlık konut, siyasal güvence alanlarında sosyal yaklaşımlar getirmelidir.

7. Anayasa'nın meslek kuruluşlarına ilişkin maddesi, dünyadaki hızlı değişimlerin ve Türkiye'nin AB'ne uyum sürecinin ve Türkiye

gerçeklerinin belirlediği yeni bir anlayışla ele alınmalıdır. Meslek kuruluşları eğitim, üretim denetim, araştırma, kaynak kullanımı, yer seçimi, çevre, ulaşım, haberleşme, kentsel yönetim v.b. alanlarda yetkilere ve katılımcı işlevlere kavuşturulmalıdır.

8. Sağlıklı kentleşmenin planlanabilmesi, planların uygulanabilirliğinin sağlanması, ancak yerel yönetimlerde katılımcı siyasal-idari-ekonomik bir yeniden yapılanmayı daha fazla vakit geçirmeden gerçekleştirmekle olanaklıdır. Bu nedenle:

Merkezi yönetimle iletişim içinde ancak kendi ortamında katılımcı, denetime açık idari, ekonomik ve politik kültürel vesayetten kurtulmuş yerel yönetimlerin kurumsallaştırılması için yasal düzenlemeye acilen gidilmelidir.

Konut üretiminde ve kentleşmede eşit olmayan gelişmelerin adil bir çözüme ulaştırılabilmesi için gelişmekte olan ülkelerde ve Türkiye'de barınaksızlar ve barınak edinmesi olanaksız olanlar için 'planlamacı' tarzlara gereksinme vardır. Kamu kaynaklarının bu plan uyarınca bu kesimlere yönlendirilmesi ve planlı kentleşmenin örgütlenmesi Türkiye'deki sosyal ekonomik yapıya en uygun yaklaşım tarzıdır. Ve ulusal düzeyde planlı bir yaklaşım gereksinme vardır. Ancak böylece kentsel yaşam, kapitalizm ve emperyalizmin eşitsiz gelişimine karşı korunabilir. Kent zirvesinde bu yönde öneriler geliştirilmelidir.

9. TMMOB, Türkiye'nin genelde sağlıklı kentleşme ortamının oluşmasından ve özelde OHAL Bölgesinde yaşanan dramın sona erdirilmesinde kaçınılmaz olan BARIŞ'ın derhal sağlanmasını istemektedir. HABİTAT II Zirvesi barışın sağlanması yönünde bir eğilim belirlemelidir. Bu eğilimin barışçıl çözümleri gündeme getireceğine ve barış sürecini hızlandıracağına barış yanlılarını yüreklendireceğine inanıyoruz. Bu eğilim programı ise ağırlıklı olarak OHAL'in sona erdirilmesini, koruculuk sisteminin ortadan kaldırılmasını, Özel Tim'in geri çekilmesini, yörede olağan yaşam koşullarına dönülmesinin sağlanmasını öncelikli olarak içermelidir.

10. Olağan demokratik yaşamın sağlanmasıyla birlikte bölgeden kendini güvende göremediği için kendiliğinden göç etmiş ya da güvenlik nedeniyle zorla göç ettirilmiş üç milyon kadar insanın kendi kültür ortamlarına köylerine, evlerine dönüşleri öncelikli bir proje olarak HABİTAT II Zirvesi'nce kabul edilmelidir.

11. Güneydoğu'ya tarım, hayvancılık, madencilik, ormancılık, sanayi, ulaşım, haberleşme, enerji, sulama, v.b alanlarda programlı bir yatırım politikası hazırlanmalı, uygulanmalıdır. HABİTAT II Zirvesi böyle bir atılımı destekleme kararı almalıdır.

H A B İ T A T I I

T M M O B R A P O R U
BÖLGE İÇİ ZORUNLU GÖÇTEN KAYNAKLANAN TOPLUMSAL
SORUNLARIN DİYARBAKIR KENTİ ÖLÇEĞİNDE
ARAŞTIRILMASI'NDAN ÖZETLER

Diyarbakır hanelerinin %87,8'i yoksulluk sınırının altında gelir düzeyine sahiptir.

S O R U N L A R

*İl toplamında, 24 adet sağlık ocağı kapalıdır.

*Organizasyon ve sağlık personeli istihdamında sorunlar vardır. Ya da mevcut personel oranında sağlık merkezi açılmamaktadır. Örnekleme gerekirse, 8-10 kadar hekim ve sağlık personelinin bulunduğu sağlık merkezlerinde, yeteri kadar poliklinik açılmamaktadır.

*Türkiye ortalamasında uzman hekim başına düşen nüfus 2400 iken, Diyarbakır'da 5000 kişidir.

*Genel bütçeden, sağlık giderlerine yeteri kadar fon ayrılmamaktadır.

(*) Bilgiler, Tabipler Odası Diyarbakır Şubesi ile sağlık sendikası (Sağlık- SEN) raporlarından, derlenmiştir.

ÖZET ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma kapsamında Diyarbakır kent merkezi 14 bölgeye ayrılarak 1100 anket uygulanmıştır. Bu anketin 1072 tanesi değerlendirmeye alınmış ve 7153 kişilik bir nüfus kitlesi oluşmuş olup, ortalama hane halkı nüfusu 6.67 kişi bulunmuştur. Araştırma kitlesinde minimum hane halkı 1 kişi, maksimum hane halkı 35 kişidir.

Araştırma bulgularına göre 1990 sonrasında Diyarbakır'a göç eden hane sayısı 369 olup, bu grup "Zorunlu Göç Gurubu" olarak tanımlanmıştır.

Yapılan çalışma kapsamında

araştırma bulgularına dayanılarak hesaplanan Diyarbakır nüfus tahminine göre 1990-1996 sürecinde Diyarbakır kent merkezi nüfusundaki artış %116 olup, bu nüfusun içerisinde Zorunlu Göç Gurubunun payı %37.86 ile 327.957 kişidir.

Araştırma Diyarbakır'da okullaşma oranının %34,38 olduğunu belirlemektedir. Kent nüfusunun %35,85'i okuma yazma bilmeyip, 12-65 yaş arasındaki aktif nüfusun %70,94'ü işsiz olup, iş aramaktadır. Öte yandan çalışanların %57,94'ünün günü birlik işler yaptığı Diyarbakır'da, hane reislerinin %64,3'nün hiç bir sosyal güvencesi bulunmamaktadır. Diyarbakır'daki hanelerin %36,66'sının 7-10 kişiden oluştuğu, tüm hanelerin yıllık ortalama gelirinin ise 283 Dolar/yıl olduğu görülürken bu rakam Zorunlu Göç Gurubunda 203 Dolar/yıla düşmektedir. Yine tüm Diyarbakır'da aylık geliri 100 Dolar/ay'ın altında kalan haneler %52 iken aynı oran zorunlu Göç Gurubu için %62'dir. Bu rakamlara göre Diyarbakır hanelerinin %87,8'i yoksulluk sınırının altında (yıllık) gelir düzeyine sahiptir.

Araştırma Diyarbakır'daki hanelerin %48,82'sinin kiracı olduğunu belirlerken bu oran Zorunlu Göç Gurubunda %69,32

olmaktadır. Bulgularımıza dayanılarak yapılan değerlendirmeye göre Diyarbakır'daki hanelerin %50'den fazlası yaşadıkları konut tipini (konut konforu açısından) tanımlayamamakta, sadece %54'ü yeterli musluk suyuna sahip olduğunu belirtmektedir. Hanelerin %90'ı çocuk parkı, genel park v.b. kavramları ya bilmemekte ya, da farkına varmamaktadır.

Zorunlu Göç Gurubunda yer alanların %43,63'ü bölgedeki olaylar nedeni ile göç ettiğini bildirirken, %58'i "köylerinin yakılmış olmasını" göç nedeni olarak göstermektedir.

Zorunlu Göç Gurubunda yer alanların %75,34'ü Diyarbakır'ın bir köyünden ya da bir ilçesinden göç ettiğini belirtirken, bu hanelerin %74,53'ü geride ev bıraktığını, %61,79'u tarla bıraktığını, %57,99'u bağ-bahçe bıraktığını ifade etmiştir.

Zorunlu Göç Gurubunda yer alan göç öncesinde hayvancılıkla uğraştığını ve bu uğraşını bırakarak göç ettiğini belirten haneler %40,36'sı mallarının yandığını belirtirken, %85,7'sinin geride bıraktıkları malları ile bir bağlantısı kalmadığını görülmektedir.

Yine Zorunlu Göç Gurubunda yer alanların %68,56'sı geldiklere yere göre kazancının daha az olduğunu belirtirken, %69,65'i yaşamlarının geldikleri yere göre daha kötü olduğunu ifade etmektedir.

1990 sonrasında göç edenlerin %72,11'i köylerine geri dönmek isterken, köyüne geri dönmek isteyen hanelerin %99'u önkoşul olarak "can ve mal güvenliklerinin sağlanmasını" talep etmektedir.

HABİTAT II BİR BÜYÜK YALAN

NOYAN DURNA

nedenlerini birinci Türkiye'nin içerisinde aramak gerekiyor. Tabii, ozon tabakası, hava kirliliği, nükleer bir yokoluş vs. gibi insanları ait oldukları sınıflara bakmadan toptan yok edebilecek bir takım tehlikelerle karşı karşıya

TMMOB, BİRİNCİ KÖPRÜ İNŞAATI ÖNCESİ BU GÜN ARTIK OLMUŞ OLANLARI ÖNGÖREN GÖRÜŞLERİNİ BELİRTİRKEN, DÖNEMİN BAŞBAKANI DEMİREL, "GELİŞMEKTE OLAN BİR SANAYİ SEKTÖRÜMÜZÜN ÖNÜNÜ KESEMİYİZ" DİYEREK BİNEK OTOMOBİL ÜRETİCİSİ KOÇ VE BENZERLERİNİN ÖNÜNÜ AÇIYOR VE ÇEVRE YOLLARININ GÜZERGAHI ÜZERİNDE HENÜZ KÖPRÜ PLAN AŞAMASINDAYKEN ARSA SAHİBİ OLAN VE YATIRIMLARA HAZIRLANAN ÇOK BÜYÜK RANT VE KAR ETME YOLUNU AÇIYORDU.

Bir keresinde Süleyman Demirel, nasıl olduysa olmuş ve "iki Türkiye var" demişti. Halbuki biz, devlet yöneticilerinin ağzından, "her zamankinden daha fazla birlik ve beraberliğe ihtiyacımızın olduğunu, zenginlikle yoksulluğu, patronuyla işçisiyle aynı gemide bulunduğumuzu" vs. duymaya alışmıştık. Gerçi Demirel'in iki Türkiye gerçeğinden bahsederken muhalefette olması ve anki günlük çıkarı için böylesi bir söz sarfetme gereği duyması bir neden olabilir. Ama yine de, sürekli olarak sınıf farklılıklarının üzerine bir şekilde örtmeye uğraşan "devletli büyükler"den ülkenin gerçeklerini duymak ilginç oluyor...

Evet iki Türkiye var. Bir tarafta yüksek duvarlarla korunan, kapıları bekçili siteler, göğe doğru yükselen plazalar, her yönleriyle o günün imajına göre "dizayn" edilmiş alışveriş merkezleri. Kent hayatı sıkıcı, boğucu ya da kirli mi geliyor. Arabanızla, paralı otobanları kullanırsanız yarım saatte ulaşabileceğiniz "köy"ler ne güne duruyor. İşte bir Türkiye böyle yaşıyor. Site yaşantısından plazalara oradan eğlence ve alışveriş merkezlerine. Bir de en temel hizmetlerinin bile -varsa tabii- ağır aksak işlediği, patlayan çöplerin, su baskınlarının canları aldığı, sağlık, dengeli beslenme, eğitim gibi başlıkların lüksten sayıldığı, sabahın köründe işe gitmek için yola çıkıldığında, birilerini yarım saatte "köy"lerinden işlerine özel otomobilleriyle ulaştıran otobanların değil de çıldırtıcı ölçüde tıkanan yolların kullanıldığı bir Türkiye var.

Bu iki Türkiye'nin sorunlarının ortak olmaması bir yana, ikinci bahsedilen Türkiye'nin yaşadığı sorunların

olduğumuz da bir gerçek. Ama başka bir gerçekte, burjuvaziye bir hafta sonra kıyamet kopuyor denilse, kıyametin kopmasından nasıl kar edebiliyorum düşünceği. Sahibinin sesi büyük medya kuruluşlarının, kıyameti naklen yayımlayıp "rating" yapabilmek için nasıl birbirleriyle yarışacaklarını göz önüne getirebilirsiniz mesela. Ayrıntılı mı geldi. Öyleyse uçlarda dolaşmaktan vazgeçip gerçeğe dönelim. Rio'da toplanan Çevre Konferansı'nda, çevre tahribatını asgari düzeyde de kabul ettirememiş olması ya da, Habitat II'nin başladığı gün, kentin merkezine göstermelik yeşillikler serpiştirilirken, vakıf üniversitelerine tahsis edilen alanlarda devasa büyüklükteki ormanların katli, bu gün Afrika ülkelerinin yaşadığı açlık sorunun altında yatan neden, daha karlı olduğu için emperyalist devletlerin bu ülkelerde tahıl ürünleri yerine kahve ekilmesini zorunlu tutması vs. Örnekler çoğaltılabilir. Eğer görmek istemeyen bir göze sahip değilseniz bunların çoğunu görüyorsunuz zaten. İşte bu tür örneklerin, yukarıda yaptığım kıyamet kurgusu için, bana yeteri kadar haklı sunduğumu düşünüyorum. Peki, Afrikalı çocukların damarlarından çekilen kanın pahasına üretilen kahveyi televizyonlarının karşısında yudumlarken, gördüğü görüntüler karşısında üzülüp, gözleri yaşaran zenginlerin duyguları size ne kadar dürüst geliyor. Üstelik üzülse ne değişecek? Daha kaliteli sigır eti yetiştirip, sermayelerini biraz daha büyütmek için Yağmur Ormanları'nı kesmeye devam etmeyecekler mi? Bir de söylemeden geçmemek gerekiyor. ABD'nin, Habitat II'ye Küresel Eylem Planı'nda, "konut hakkı insan hakkıdır"

betimlemesine karşı, "konut hakkı kaliteli insan hakkıdır" dayatması var. Kapitalist, her şeyi alınıp satılacak mal olarak görmelerinin tipik bir örneği kaliteli insan hakkı tamlaması.

İşte bu yazıyla amaçlanan yukarıda anılan düşünceleri daha sistemli bir çerçeveye oturtmak. Üretim ve üretime yönelik yatırımlar kara göre değil de, insanların ihtiyaçlarına göre planlanmadığı sürece, Habitat II türünden zirvelerin neden birer zirveden öteye gidemeyeceğini tartışmak.

Avrupa ülkelerindeki kentler, sanayi devriminin ardından hızla artmışlar ve büyümüşlerdir. Kapitalist ilişkilerin belirlenimi altında kentler göstermelik planlama çalışmalarına karşılık, pratikte kendiliklerinden şekillenmiştir.

Egemen sınıfların birbirleriyle çelişen çıkarlarının her biri bu planları değişik bir yöne doğru çekmiş, bunun sonucunda çarpık kentleşme diye adlandırılan durum ortaya çıkmıştır.

Türkiye gibi kapitalizmin geç girdiği, bunun sonucu olarak da sınıfsal çelişkilerin daha keskin olarak yaşandığı kentlerin düzenlenmesi için sunulan planlar, mevcut ekonomik ve politik yapı içinde kesinlikle uygulama alanı bulamamışlardır. Zaten tersi de olamazdı.

Şimdi buna biraz daha yakından bakalım: Kent toprağına gerçekte iki amaç için ihtiyaç duyulur. Birincisi, kentte yaşayan insanların konut, okul, ulaşım gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için. İkinci olarak ise kentte yaşayan insanların çalıştığı üretim ve hizmet alanları için. Ancak kentsel toprak sınırlı olduğundan ve bu toprağı çok fazla talep gösterildiğinde, bu iki amacın dışında üçüncü bir amaç daha ortaya çıkar. Bu amaç, kent toprağına ticari bir meta olarak kullanılması ve bunun üzerinden rant ve spekülasyon gerçekleştirerek gelir elde etmektir. Kentsel toprakta özel mülkiyet hakkı olduğu sürece bu toprakların yukarıda açıklanan üçüncü amaç için kullanılmasının önüne geçmek olanaklı değildir. Dolayısıyla mülkiyet biçimi (özel mülkiyet- kamu mülkiyeti) ve üretim ilişkilerinde köklü bir alt- üst oluş yaşanmadığı sürece, bu üçüncü biçimin yerini, kent toprağına insanların gereksinimlerini karşılamaya yönelik kullanılmasına bırakmasını beklemek gerek.

KENTTE ÖZEL MÜLKİYETİN YIKICILIĞI

Kent toprağında özel mülkiyetin yarattığı sorunlara girerken bunun kent ve kentleşme ile ilgili tek sorun olmadığını belirtmeliyiz. Ancak tüm toplumun yararına kentleşmenin önündeki en büyük engel kent toprağındaki özel mülkiyet hakkıdır. Kapitalist sistemin yarattığı sorunların bütününden en yakıcı şekilde etkilenen kentler, tüm üretim araçlarında olduğu gibi toprakta da özel mülkiyet kaldırılinceye kadar bu yazının devamında değineceğimiz sorunlarla karşı karşıya kalmaya mahkumdur. Bu sorunlar şu ana başlıklar altında toplanabilir.

-Kent toprağında özel mülkiyet, kentin planlamasının önündeki en büyük engeldir. Kentin yaşam, çalışma, ulaşım olanaklarının belirlenmesi, düzenlenmesi imar planları ile belirlenir. İmar planlarının hazırlanmasını sağlayan yönetmelik ve çalışmaları hazırlama yetkileri ağırlıklı olarak yerel yönetimlerin elindedir. Ve bu yerel kurulları genellikle elinde tutan müteahhitler, küçük girişimciler ve bu yönetimlere daha yukarıdan baskı yapabilen sermaye gurupları, istekleri doğrultusunda kentin neresinde ne kadar kat izni verilebileceğinden, altyapının hangi bölgeye ne zaman yapılacağına kadar yüzlerce değişik çalışma ile, kentin belli bölgelerinin değerini artırmaya çalışırlar. Bir çok çıkar sahibinin bu çalışmaları kendi çıkarı yönünde yontma çabası nedeniyle, bir kapitalist düzende olabilecek "planlama" dahi yapılamaz hale gelir.

Sadece yerel yönetimlere bağlı dar kapsamlı planların değil, bir bölgenin, bir metropol kentin tüm yaşamını ve üretimini belirleyecek büyük çalışmalar da belli çıkar sağlayacak kapitalistlerin istekleri doğrultusunda belirlenir. İstanbul örneğini sadece bir yönde ele alırsak dahi, 1960'lı yıllarda doğu'ya doğru çok merkezli bir bölge kent olarak doğrusal büyüme öngörülürken 1970'li yıllarda kentin kuzey ve batıya doğru gelişmesinden rant sağlayacak olan ve binek otomobil pazarını büyütme isteyen sermayedarların çalışmaları ile metro inşaatı önlenerek birinci boğaz köprüsünün yapımı gerçekleştirilmiştir. Birinci boğaz köprüsünün ardından kent, olmaması gereken bir şekilde kuzey'e

doğru gelişmiş, otoyolların etrafındaki hızlı ve plansız yerleşmeyle İstanbul tek merkezli ve kendini boğan bir kent haline dönüşmüştür.

Kısa vadeli bir çözüm getirir gibi görünen ikinci köprü de İstanbul'u birincisi ile aynı çıkmaza sokmuş ve yapımının ardından on yıl geçmeden üçüncüyü gündeme getirmiştir. Üçüncü köprü için öngörülen bölge İstanbul boğazının en kuzeyindeki, kentin akeiğeri ve su kaynağı olan ormanlık bölgedir. Zaten ciddi boyutlarda olan hava kirliliği ve su sorunu eğer üçüncü köprü yapılırsa geri dönüşü olanaksız tahribatlar zincirine bir yenisini daha ekleyecektir.

TMMOB, birinci köprü inşaatı öncesi bu gün artık olmuş olanları öngören görüşlerini belirtirken, dönemin başbakanı Demirel, "gelişmekte olan bir sanayi sektörümüzün önünü kesemeyiz" diyerek binek otomobil üreticisi Koç ve benzerlerinin önünü açıyor ve çevre yollarının güzergahı üzerinde henüz köprü plan aşamasındayken arsa sahibi olan ve yatırımlara hazırlanan çok büyük rant ve kar etme yolunu açıyordu. Bu kentin emekçileri ise, bu sıkışan ve boğulan kent içinde işlerine ulaşmaya, çalışmaya, yaşamaya çalışırken hayatları bir kez daha zorlaştı. Kentin bağırını yararak ilerleyen otoyollar kentin zenginlerinin mesken alanlarıyla çalışma bölgelerini bağlarken, hareanan bunca emek ve servetten emekçilerin payına çöplük üstü kondular. otoyolları geçip okula gitmeye çalışırken ölen çocuk bedenleri düştü. TMMOB'un yukarıda bahsettiğimiz uyarıları hiç göz önüne alınmadı. Çünkü sermayenin çıkarları bunu gerektiriyordu.

-Kent toprağında özel mülkiyet, ekonomik gelişmeyi yavaşlatır. Toprak rantı üzerinden kolay ve hızlı gelir sağlayanlar bu şekilde sağladıkları gelirleri doğal olarak yine üretken olmayan benzeri hızlı ve yüksek kar getiren alanlara yatırır. Üretken yatırım konusunda trenler ardı arkasına kaçırlır; sonunda da umut yabancı üretken sermayenin gelişine bağlanır. Bu ise krizin süreklileşmesinden başka anlama

gelmez. Krizin faturasının kime kesilmeye çalışıldığı malum.

-Kent toprağında özel mülkiyet, kentlerin sıçramalı büyümesine neden olur. Özel mülkiyet kent toprağında bitişik düzen halinde planlı büyüme engeller. Kentin dışındaki ucuz arsalar kayan sanayi yatırımları nedeniyle iş olanağı yaratan bu kuruluşlar etrafındaki yerleşimler nedeniyle kent arada büyük boşluklar bırakarak sıçramalı olarak genişler. Bu sıçramalı büyümenin getirdiği dağınık yerleşim bu bölgelere ulaşacak kamu yatırımları ve alt yapı benzeri çalışmaların çok masraflı olmasına yol açar.

-Kent toprağında özel, tarımın gelişmesini engeller. Kent etrafındaki tarımsal araziler kentsel toprağın sağladığı yüksek rantın çekiciliği ile parselenir. Ayrıca Türkiye gibi kent toprağında spekülasyon ile yüksek gelir sağlanan ülkelerde tarımdan sağlanan artık değer tarıma veya diğer sanayi üretimine yatırılmaz, kentsel toprağa yatırım yapılır. Sonuçta tarımsal verim ve üretim düşer.

Görüldüğü gibi kent toprağında özel mülkiyet, var oldukça yapılan tüm çalışmalar nedenlerle değil sonuçlarla uğraşma olarak kalacak ve topluma hiç bir yarar getirmeyecektir.

Öyleyse, Habitat II'nin, dünyanın tüm yerleşimlerini insanlar için adil, sağlıklı, güvenli ve yaşanabilir kılmayı başarabileceğini düşünmek hiç de gerçekçi değil. Habitat II süresince alınacak kararlar, sunulacak tebliğleri, daha öncekilerden farklı bir gelecek beklemiyor. Tozlu raflarda farelerin insafına bırakılacaklar. Habitat II'nin amaçladıklarının gerçekleşebilmesi ise ancak yeni bir dünyanın, insanın insana kul olmadığı bir dünyanın kurulması ile mümkün olabilir.

Şehir Planları Odası HABİTAT II etkinliklerinde bir geçekondu örneği sergiledi

Ayışın KARAOĞLU

Bu defa, günceli takip edebilmemizin en önemli unsuru süreli yayımlara, bu sayıda daha yakın olalım dedim. Bunun için size altı adet süreli yayın getirdim.

***GÜL DİKEN**

İRİS yayınlarından çıkan GÜL DİKEN, dört aylık bir mizah kültürü dergisi...Her ay değişen kadrosu ile bize konusunda günceli on'uncu sayı versiyonunda sunuyor. Yüksel ARSLAN'ı, Roland TOPOR'ı, M.Ali KILIÇBAY'ı, Ferit ÖNGÖREN'i, E.M. CIORAN'ı, Hıfzı TOPUZ'u, François GEORGAON'ı, Austin WRIGHT'ı, Tan ORAL'ı, DAUMIER'yi, POUSSIN'ı, Yunus KORAY'ı, Cengiz TACER'ı, BEERBOHM'u, David LEVINE'ı, Stephen ALCORN'u, Özcan KABAKÇIOĞLU'nu, M. Emin ÖZCAN'ı, Kenan SARIALIOĞLU'nu bize bir daha tanıtıyor. Tel: (216) 414 30 64-65 Faks: 414 30 66

***GİT**

GİT, gitmenin felsefesini yapanların dergisi. Globalizm'i yaratanlara inat ilhak etmeden gidenlerin ve gelenlerin dergisi. Sponsor olmadan hak iddia edenlerin dergisi. Biraz yenilmiş ama yenecek dünya insanların dergisi. Yaşamın biçimselliğini tartışmadan kaynağında yok edenlerin dergisi. suyu, toprağı, ağacı, hayvanı ve insanı teklifsiz yanyana koyanların dergisi. Mehmet ÇAĞÇAĞ, Tuncay AKGÜN'e, Timur DANIŞ'e uzun soluklar, GİT katarına yolu açık olsunlar. Tel:(212) 251 42 44- 251 57 54 Faks: 251 52 67

KÜLTÜR***COGİTO**

COGİTO, üç ayda bir Yapı ve Kredi Yayınlarından çıkıyor. İsmi üstünde bir düşün dergisi... Her sayısında değişik bir konu hakkında sözü olacak yazarlara yer verip daha çok gözlem ve düşüncüyü bir arada sunuyor. Dolayısı ile o konunun bir anlamda manifestosu hazırlanmış oluyor. COGİTO son sayısında "Şiddet"i işlemiş. Yayınlanmış olan konular arasında ilgilendikleriniz varsa ve malumatfuruşluktan öte bilgilenmek istiyorsanız bütün büyük kitapçılarda bulabilirsiniz bu nitelikli yayımı...

***MÜZÜK**

MÜZÜK, isminde bir müzik dergisi... Çünkü toplumda müzik yerine daha çok müzik dendiğini tespit etmişler ve bu ismi uygun görmüşler. Aylık müzik ve herşeyin dergisi diyorlar kendilerine ama ağırlıkla, müziği ama her türlü müziği toplumsal ve sosyal boyutları ile inceliyorlar. Hatta Mayıs sayısında "beyinde sesin" şekillenişini bile incelemişler. Neşet ERTAŞ ile CARTEL yanyana... Tel: (312) 433 23 53- 433 22 78

***YİNE HİŞT**

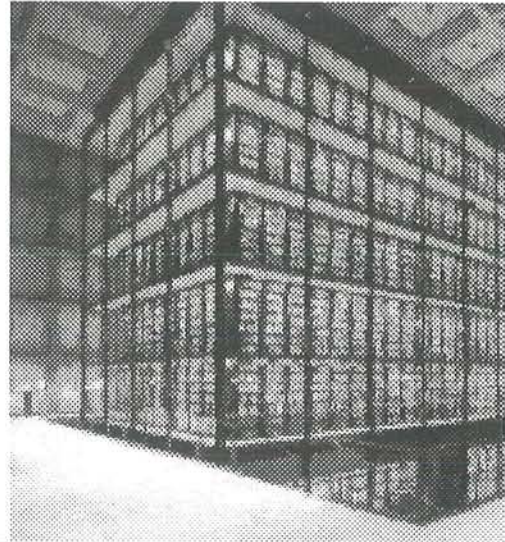
YİNE HİŞT, iki ayda bir yayınlanan kültür ve sanat dergisi... Yayın çıkarmanın ve

yazmanın bir tutku olduğundan yola çıkarak hiç bir ticari kaygı gözetmeden başlamışlar yayın hayatlarına ve 29. sayıyı da çıkarmışlar. Nesnel biçimin biraz farklı olması gerektiğini düşünmüşler ve hemen her koşulda rahatlıkla okunabilir bir dergi tasarlamışlar. Tel: (212) 293 49 28

***HAZAN**

HAZAN, yine yukarıda bahsettiğim tutkunun ürünü... Gülbahar ÜNLÜ, tek başına çıktığı bu yol bir anadolu kasabasında fabrikada onbeş saat çalışarak kazanılarak yedi milyon lira ve bir yayınevi tarafından kazıklanış yolu olmuş. Ama yılmamış Gülbahar ÜNLÜ, bu seferde HAZAN adlı bir edebiyat dergisi çıkarmış. Edebiyat alanında bir kadın olmanın zorluklarından da bahsetmiş ve bu konuda ki canı yanmışlığını derginin her sayfasında hissedebiliyorsunuz. Bu zorluklardan dolayı da dergisini ancak senede bir çıkartabilecek. Ben gayretler diliyorum ona. İlişki için PENTİMENTO ART SHOP (212) 293 39 59

Aşağıda, Yale Üniversitesi kitap koleksiyonu

BİZİ TAKİP ETMENİZDE FAYDA VAR.

EMOFAKS'ın düzenli olarak çıkarılmasına devam edildi ve en son 39. sayı çıkarıldı.

Şube Bülteni Mayıs.96 sayısı yayınlandı ve dağıtımı tamamlandı. Temmuz sayısı elinizde...

Şubemizde kredi kartı kullanımına başladık.

18-19.Mayıs:EMO 35.Dönem Birinci Koordinasyon toplantısı Diyarbakır Şubesi'nde yapıldı.

22.Mayıs:Y.T.Ü. Elektrik Öğrencileri Kulübü ile Nükleer Enerji konulu söyleşi Sn.Ünal Erdoğan'ın katılımıyla yapıldı.

24.Mayıs:Ankara'da, Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin uygulanmasının durdurulması ile ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı önünde bir Basın Açıklaması yapıldı.

24-25-26.Mayıs:TMMOB Genel Kurulu yapıldı.

28.05.1996 İ.Ü. Mühendislik Fakültesi Elektrik Bölümü öğrencileri ile Nükleer Enerji konulu söyleşi, Sn.Ünal Erdoğan'ın katılımıyla yapıldı.

etkinliklerimiz

30.Mayıs:EMO Eğitim Merkezinde, ABB Elektrik A.Ş. tarafından sunulan "DOC programı kullanımı ve AG ürün tanıtımı" konulu, 30 kişinin katıldığı bir seminer düzenlendi.

17.Haziran: Bizim Gazete tarafından organize edilen, "Türkiye'nin Enerji Politikası Yok" konulu panele. TÜGİAD; TÜSİAD; MÜSİAD ile birlikte konuşmacı olarak katıldık.

17.Haziran: İTÜ Elektrik Elektronik Fakültesinin organize ettiği "Ring Main Unit" konulu teknik toplantıya destek verdik. TÜBİTAK. EMSAT.

BEDAŞ. İSO ile birlikte panel bölümüne aktif olarak katıldık.

İKK bünyesinde

*3-14.Haziran:Habitat II ile ilgili TMMOB bünyesinde yapılan tüm faaliyetlere, stand hazırlıklarına, toplantılara aktif olarak katıldık ve organizasyonda görev aldık.

*12.Haziran:Yunan Teknik Odası - TMMOB arasında yapılan

toplantının organizasyonunu gerçekleştirdik. Bu toplantıya TMMOB ile birlikte Elektrik, Makina, İnşaat ve Kimya Mühendisleri Odaları da temsilcileri de katıldılar.

*15.Haziran: Galatasaray'da düzenli olarak sürdürülen oturma eylemine İKK bünyesinde ve yönetim kurulu düzeyinde destek verilmesi istendi. Ancak polis müdahalesiyle eylem engellendi.

-1-2 Haziran'da yapılması planlanan Yatağan - Gökova gezisi iptal edildi.

-Basın

TGRT, elektrik enerjisi ile ilgili röportaj

Kanal 6, Elektrik enerjisi

Kanal 6, Voltaj düşüklüğü ile ilgili program yayınlandı

-Temsilcilikler

12.Haziran: Kadıköy Temsilciliğinde üye toplantısı yapıldı.

Bayrampaşa-Esenler bölgesi temsilcileri atandı.

-25.Haziran 1996'da İTÜ 95-96 Mezuniyet törenine katılındı. Başarılı öğrencilere armağanlar verildi. Şube

Başkanı Hüseyin Yeşil bir konuşma yaptı.*

·23.Haziran:Tekne ile Boğaz gezisi yapıldı.**

·27-28.Haziran:İTÜ ve Boğaziçi Üniversitelerinin düzenlediği "The fifth Turkish Symposium on Artificial Intelligence and Neural Networks" konulu Uluslararası Sempozyum'a katılındı ve bu sempozyumun bir kısmının sponsörlüğü yapıldı. (ayrıntılı bilgi 30.sayfada)

·28.Haziran:Sağlık Meslek Odalarının düzenlediği Özelleştirme konulu panele katılındı.

·29.Haziran Saat 14:00-16:00 arasında Şube Eğitim Merkezinde "Akdeniz'in iki yakası ve diğerleri" konulu Dia gösterisi, Çağlar Özsamancı tarafından sunuldu.

·2.Temmuz:Yönetim Kurulu, SMM komisyonu ile birlikte ortak toplantı yaptı.

·13.Temmuz.Cumartesi:TMMOB Genişletilmiş Yönetim Kurulu Toplantısı 43 kişilik bir katılımı ile İstanbul'da yapıldı. Öğlen, Beyoğlu'nda "Cumartesi Anneleri" ziyareti edildi. Öğleden sonra da devam eden toplantıyı takiben birlik-

te akşam yemeği yenildi. Organizasyonun tamamı şubemizce gerçekleştirildi.

·15.Temmuz:KİGEM -Kamu işletmeciliği Geliştirme Merkezi Vakfı'nın İstanbul Danışma toplantısına katılarak bu konudaki görüşlerimizi dile getirdik. Toplantıların periyodik olarak sürdürülmesi kararlaştırıldı.

·16.Temmuz:İMOK toplantısı yapıldı.

·17.Temmuz:İKK olarak, EMO'nun da içinde bulunduğu bir heyet ile, TMMOB adına T.Gazeteciler Sendikası'nı ve Cumhuriyet Gazetesi'ni ziyaret ederek gazetecilere yönelik saldırıları kınadık.

Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'nin, Yıldız Sarayı Dış Karakol Binasından çıkarılma girişimine karşı yapılan olan 1.Ortak Basın Toplantısına katıldık.

*EMO İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI HÜSEYİN YEŞİL'İN İTÜ ELEKTRİK- ELEKTRONİK FAKÜLTESİ 95-96 MEZUNİYET TÖRENİNDE YAPTIĞI KONUŞMASINDAN ALINTILAR.

Bugün 24.000'e yakın üye sayısı ile EMO gerek TMMOB içinde gerekse ülkemizde temsil ettiği değerler açısından önemini koru-

tadır.

...Özellikle 12 Eylül 1980 askeri yönetimi ve sonraki iktidarların ivme kazandırdığı gerici şeriatçı güçler ülkemiz ve var olan demokrasimiz için ciddi bir tehdit oluşturma noktasına gelmiştir.

...Ülkemiz ciddi bir eğitim problemi ile karşı karşıyadır. Eğitimde tümden özelleştirmenin zemini hazırlanmaktadır. Sosyal devlet ve eğitim hakkı gibi bazı anayasal güvenceler bile eğitimde fırsat eşitliği ve ücretsiz yararlanma hakkını koruyamamaktadır. Eğitim kurumları ödeneksizlik nedeniyle gerçek işlevlerini yerine getiremezken, diğer taraftan sözde özel üniversite adı altındaki vakıf kuruluşları devletten ciddi teşvik ve yardımlar almaktadırlar. Devlet kendi bilim kuruluşlarından esirgediği desteği özel kuruluşlara vermektedir.

...Ülke genelinde insan hakları ihlali ve işkence yaygın bir uygulama haline gelmiştir.

...Ülkemizde enerji konusunda alttan alta bir senaryo uygulanmaktadır. Bir yandan yapılması gereken yatırımlar yapılmayarak var olan enerji altyapısı çökertilirken diğer yandan ucuz ve temiz enerji potansiyelimiz tüketilmiş gibi gösterilerek nükleer santral tehlikesi tek çözüm olarak sunulmaya çalışılmaktadır. Bir yandan yap-işlet'lerle enerji sektörümüz dışa bağımlı hale getirilirken diğer yandan sektör özelleştirme adı altında talana ve yağmaya açılmaktadır.

...Böylesi bir ortamda gerek mesleğimizle ilgili sorunların çözümünde, gerekse ülke ve dünya genelindeki gelişmelerde ciddi ve etkili bir tavır alabilmek için siz genç mühendislerin, odalarına sahip çık-

ması gerekmektedir. Bu da buralara üye olmak ve içinde çalışmakla olacaktır.

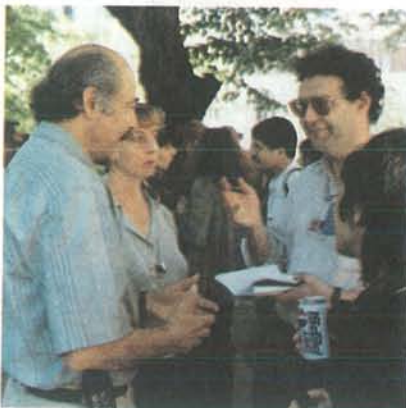
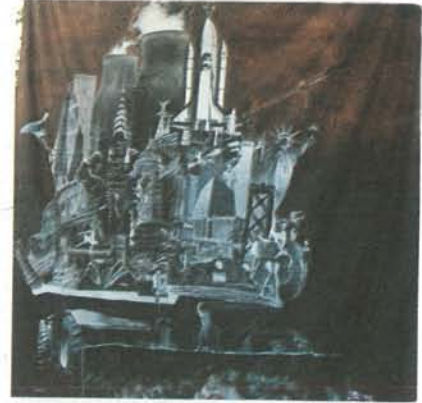
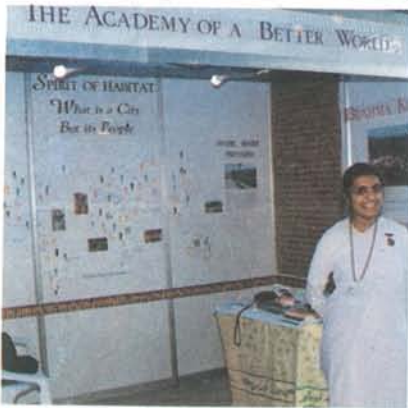
** BOĞAZA YAPILAN MOTOR GEZİSİNİ KAÇIRANLARA...

23-06-1996 pazar günü yapılan EMO İstanbul Şubesi tarafından yapılan motor gezisine halay- horonbar çekti ve müzik dinledi, denize girdi.

8:30'da Kadıköy'den kalkan motor 9:30'da Kabataş'dan, 10:00'da Üsküdar'dan üyelerimizi alarak Poyrazköy'e doğru yol aldı. Sahiller çok dolu olduğundan açıkta demir atan motor'dan, isteyenler karaya çıkıp eğlendiler. Karaya çıkanlar motorda başlayan eğlenceyi görünce geri döndüler. Eğlence dönüşde Kadıköy'e kadar devam etti. Katılanlar, bu gezilerin her hafta olmasını istediler. Sosyal İşler Kom.

HABİTAT II KENT ZİRVESİ

Yangın ve Güvenlik Sistemlerinde ilk Tercih...

**DENEYİMLİ KADRO,
MONTAJ SONRASI
BAKIM**

Ürünlerimiz TSEK belgelidir.

ELEKS ELEKTRİK-ELEKTRONİK SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ.
Cumhuriyet Cad. Ölçek Sok. No. 161/12 Harbiye 80230 İstanbul
Tel.: (0212) 241 10 45 - (0212) 241 50 90 Fax: (0212) 233 51 45

ÇALIŞMA KONULARIMIZ

- Yangın ihbar sistemleri
- Otomatik yangın söndürme sistemleri
- Yangın dolapları, portatif söndürücüler
- Güvenlik alarm sistemleri
- Acil aydınlatma ve yönlendirme üniteleri
- Karth & kodlu giriş kontrol sistemleri
- Uzaktan kumandalı garaj & bahçe kapı sistemleri
- Gaz dedeksiyon sistemleri
- Kapı konuşma/açma sistemi
- Görüntülü kapı telefonları
- Kapalı devre televizyon sistemleri
- Metal & silah arama dedektörleri

ÖLÜMÜNÜN 33. YILINDA NAZIM HİKMET'İ ANIYORUZ.

1902'de Selanik'de doğdu. 1963'de Moskova'da öldü. Ressam Celile Hanım'la Matbuat Müdürlüğü görevinde bulunmuş Hikmet Bey'in oğludur. Yağlıkçı Hüseyin Ağa'nın torunlarından olan baba tarafından dedesi Mevlevî şair Mehmet Nazım Paşa'nın son Türk valisi olarak görevde bulunduğu Selanik'de doğdu. Çocukluğu, dedesi Mehmet Nazım Paşa'nın yanında geçti. İlk şiir denemelerini onun etkisinde kaleme aldı.

Nazım Hikmet Galatasaray Sultanisi ve Nişantaşı Nümune Mektebi'ndeki öğreniminden sonra Heybeliada Bahriye Mektebinde okudu. Hamidiye okul gemisinde stajyer güverte subayı olarak görev yaparken sağlık nedeniyle okuldan ayrıldı. (1920) Bu sırada yurtseverlik duygularını taşıyan ilk şiirlerini yayımladı. İstanbul'un işgali üzerine Kurtuluş Savaşını destekleyerek Anadolu'ya geçti. (1921): Bolu Sultanisi'nin iptidai bölümünde öğretmen olarak görevlendirildi. Bir süre sonra öğrenimini tamamlamak üzere Moskova'ya giderek Fransızca öğretim yapan KUTV'de (Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi) siyasal bilimler ve iktisat okudu. Yurda dönüşünden (1925) sonra Marksçı görüşü savunan eylemi ve yapıtlarıyla büyük ün kazandı. Türkiye Sosyalist İşçi- Köylü Partisi'nin aylık organı Aydınlık dergisinde çıkan şiirleri ve yazıları yüzünden kovuşturmaya uğraması üzerine yeniden Moskova'ya giderek iki yıl kaldı. (1926-1928): yokluğun-

da 15 yıl hüküm giydi, ancak Cumhuriyet'in 5. yıldönümü dolayısı ile ilan edilen aftan yararlandı. 1931, 1933 yılları arasında aldığı mahkumiyetler ise Cumhuriyet'in 10. yılında affın kapsamına girdi. 1938'de orduyu ve donanmayı isyana teşvik ettiği gerekçesi ile toplam 28 yıl 4 aya mahkum edildi. Bu son ve en uzun hapis hane yaşamı boyunca yapıtlarını yazmayı sürdürdü. 1949'da suçsuzluğu konusunda Vatan gazetesi başyazarı A. E. Yalman'ın başlattığı kampanya, yurtiçinde ve yurtdışında geniş yankılar uyandırdı. Farklı siyasal görüşlerdeki pek çok siyaset, sanat, bilim adamları kampanyayı destekledi. Bu sırada kabul edilen genel af yasası ile özgürlüğe kavuştu. (1950) Yaşamının tehlikede olmasından dolayı Türkiye'den ayrılarak Moskova'ya gitti; bu yüzden de yurttaşlıktan çıkartıldı. (1951)

Türkiye'de uzun yıllar yasaklanmış olan yapıtları, 1965'den sonra yeniden basıldı. İlk şiir denemelerinden sonra ürünleri yaşamının üç ayrı dönemine bağlı olarak şöyle bölümlenir. 1. 1938'deki uzun süreli mahkumiyetine kadar yazdıkları; 2. 1928-1950 yıllarında cezaevinde yazdıkları; 3. Türkiye'den ayrıldıktan sonra yazdıkları.

1. Dönem. Türk Edebiyatının gelişiminde serbest şiire temel oluşturan biçim özellikleriyle dikkati çeker. Vezin bırakılmıştır. Dizeler parçalanır; söz gurupları hatta

sözcükler kırılarak birbirini merdiven basamakları gibi izler. Yinelemelere başvurulur. Şaşırtıcı, keskin uyaklar, iç uyaklar kullanılır. Söylevsi anlatıma, argoya, ses taklitlerine geniş yer verilir. Bu şiir içerik bakımından Marksist-Leninist siyasal ve toplumsal görüşe dayanır. İnsanın makineyle ilişkisi, makineyi üreten insanın onunla bütünleşmesi, ona egemen olması üzerinde durur; makinanin ve öteki üretim araçlarının eşitçe paylaşılması gerektiğini savunur. 835 satır, Varan 3, 1+1=Bir. Sesini kaybeden şehir. Gece gelen telgraf. Birbirine uzak ülkelerdeki devrimci eylemlerle ilgilenir. Bu temayı işlerken daha geniş oylumlu bir anlatıma yönelmiş, yer yer düz yazıdan, destan ve roman türlerinden yararlanmış. Çin'de Jakond ile Si-Ya-U. Hindistan'da Benerci kendini niçin öldürdü, Etyopya'da Taranta Babu'ya mektuplar batı emperyalizminin etkilerini, sömürgeciliğe karşı direniş hareketlerini ele alır. Bu çerçevedeki yapıtlarının Türk tarihle ilgili olanı Simavna kadısı oğlu Şeyh Bedrettin destanı'dır. (1936) Bu yapıtta XV. yy. başında Anadolu ve Rumeli'de gelişen bir halk ayaklanmasını yorumlarken anlatımda da tarihsel metinlerden, divan ve halk edebiyatından yararlanmış. 1929 yılında "putları kırıyoruz" sloganıyla eski kuşağa (A. H. Tarhan, M.E. Yurdakul, Ahmet Haşim) yönelttiği eleştiriler sert yanıtlara (Y.K. Karaosmanoğlu, H. S. Tanrıöver, P. Safa) yol açtı. Bu konuyla ilgili yergi şiirlerini Portreler (1935) kitabında

derledi. Bu dönemde yeni düşünceleri, kullandığı yeni biçim ve yeni anlatımıyla büyük ilgi toplamıştı. Kendi sesiyle doldurduğu şiir plakları ilgi görüyor. özellikle coşkulu ve lirizme yönelik şiirleri (Salkım söğüt, Mavi gözlü dev, Mınnacık kadın ve hanımları vb.) seviliyordu. Uzun tutukluluk döneminin ürünü olan 2. dönem şiirleri hapisaneye, halktan insanlara, toplumsal gerçeklere yönelik gözlemlerle beslenir (Dört hapisaneden)(1966). Bu şiirler arasında devrimcilikle bireysel sorunları birleştiren, lirizme de geniş yer veren ürünler yer alır (Saat 21-22 şiirleri) (1965), diyalektik materyalizm, geleneksel düşünce ile karşılaştırılır (Rubailer) (1966). Dönemin asıl özgün ürünü, Türkiye tarihinin İkinci Meşrutiyetten II. Dünya savaşı'na uzanan bir kesitini veren Memleketimden İnsan Manzaraları'dır. (1966-1967). Şiirin yanısıra düz yazı olanaklarından, tiyatro, senaryo tekniklerinden yararlanan bu yapıtta türlü toplumsal kesimlere, yaşam gerçeklerine bağlı geniş bir hikaye kahramanları kadrosu yer alır. Kuvayı Milliye adıyla da yayımlanmış olan ünlü "Kurtuluş Savaşı Destanı" bu yapıtın bir bölümünü oluşturur. 3.dönem'in ürünleri (Yeni şiirleri, Son şiirler) (1966-1970)eski yapıtlarındaki söylev tekniğinden

iyice uzlaşmış görünür. Yurt özlemini, sevgiyi, ölümü, gelecek güzel günlere inancı konu edinen şiirler duygulu bir iç dökme, okuruyla serbest bir söyleşme niteliğindeki anlatımıyla dikkati çeker. Düz yazıdan, röportaj tekniğinden (Tanganika röportajı, Havana röportajı), özgür çağrışımlardan (Saman sarısı vb.) yararlanan şair, artık bütün şiir biçimlerinden etkilendiğini, halk şiirinin vezinlerini ve uyağı kullanmaktan kaçınmadığını anlatır: sevgiyi, yaşamı, ölümü, sevinci, ked-

bir ahlak eleştirisidir. Kafatası, (1932) kapitalist toplumda bilimin insan yararına kullanılmasının çıkar çevrelerince engellendiği savına dayanır. Ailede kadının ihaneti ile ilgili Unutulan adam, tutkuların doğurduğu olumsuz sonuçları inceler. Daha sonraki yılların ürünü İnek, ilkel üretimden teknolojiye geçiş aşamasının sorunlarını tartışırken üretim araçlarından en verimli biçimde yararlanabilmenin koşullarını araştırır. Sabahat (1966) tutukluluğunun geçtiği Bursa'da marangoz atölyesi, dokuma fabrikası ve cezaevi çevrelerindeki yaşamdan kesitler verir. Tiyatro'da gerçekçi gözlemleri masal ve halk hikayesi kaynağıyla birleştiren yapıtlarından Ferhat ile Şirin (1965) kişisel aşkın toplumsal ülküye dönüşmesinin hikayesidir. Yusuf ile Menofis (1967) ise kurnaz ve bencil bir kişilik içinde yorumladığı Kutsal Kitap kahramanını özverili bir halk adamıyla karşılaştırır. Tuluat tiyatrosu olanaklarından yararlandığı İvan İvanoviç var mıydı, yok muydu? (1968) SSCB'de yönetimin işçilerden kopmasını eleştiren bir taşlamadır. Yaşamına tanıklık eden, sanat

EVLER

Evler tek katlı da olabilir yüz katlı da
yeter ki sokaklarımızı ezmesinler yeter ki tertemiz çevik
güleryüzlü görsünler hizmetimizi
çıplak duvarlara diyeceğim yok faze ve canlısalar
dar pencereler giyotini hatırlatır bana
pencere dost sözü gibi rahat ve geniş olacak
ağaçsız asfaltı sevemem
neonlara diyeceğim yok akıllı ve sevinçliyseler yukarda
ve hatırlıyorlarsa bana hasretimi belli belirsiz
parklarda göller göllerde ak kara kuğular olabilir hatta
arasıra bando muzıka da en önemlisi parklarda
öpüşebilmeli
aptal ölü ellerini operette arya söylemiş gibi açmış
mankenleri sevmiyorum
taştan ve tunçtan insanları sevmiyorum tabanlarından inip
aramızda dolaşmıyorlarsa
bankaları ve hükümet konaklarıyla övünen şehirleri sevmem
sevdiğim şehirler
sağlıkveleleriyle övünenlerdir
çocuk bahçeleriyle övünenler
Nazım HİKMET 1962 Moskova

eri, umudu, umutsuzluğu, insana özgü olan herşey'i konu edindiğine dikkati çeker. Sanat yaşamının başlangıcıyla birlikte tiyatroylada yakından ilgilenmiştir. İlk oyunlarından Bir ölü evi,(1932) insanoğlunun içtenliksiz davranışlarına yöneltmiş

görüşünü açıklayan mektuplarından bir çoğu kitaplarda derlenmiştir. Kemal Tahir'e hapisane'den mektuplar (1968), Oğlum, canım evladım, Mehmed'im (1968), Vanu'lara mektuplar (1970), Nazım ile Piraye (1976)

MİMAR SİNAN'IN BİLİM TARİHİMİZDEKİ YERİ

Osman BAHADIR

Osmanlıların en güçlü olduğu dönemde, 16. yüzyılda yaşayan ve eserlerini veren Mimar Sinan, bilim, sanat ve mühendislik tarihimizin en seçkin simalarından biridir.

1490'lı yıllarda doğduğu tahmin edilen Sinan 1588'de öldü.

Kayseri'nin Ağırnas köyünde hıristiyan bir ailenin çocuğu olarak doğan Sinan, Yavuz Sultan Selim döneminde devşirme olarak yeniçeri ocağına katıldı ve burada hem askerlik eğitimi gördü, hem de neccarlık (dülgerlik) mesleğini edindi. Acemi oğlanlık devresini nisbeten kısa bir sürede bitiren Sinan, 1521'de Kanuni Sultan Süleyman'ın Belgrad seferine yeniçeri olarak katıldı. Bundan sonra hem askerlik mesleğinde sürekli yükseldi, hem de ordu içinde bir yapı ustası olarak kendini göstermeye başladı.

1533'de İran seferi sırasında Van gölünü geçmek için gemi yapılması gerekir ve bu amaçla tekne ustaları aranır. Sinan, iki hafta gibi kısa bir sürede üç kadirge yaparak kullanıma hazır hale getirir. Bu başarısı üzerine Lütü Paşa gemilerin komutanlığını ona verir.

Başka bir seferde (Buğdan seferi), Prut nehrinin geçilmesi için köprü yapılması gerekir. Köprü'nün yapılacağı zemin kaygan olduğu için yapımcılar başarı sağlayamaz. Sonunda Sinan'a başvurulur. Sinan

13 gün gibi kısa bir sürede köprüyü yapar ve ordunun karşıya geçmesini sağlar.

1538'de Sinan, Hassa başmimarı olur ve ordudan ayrılır. Hassa başmimarı imparatorluğun tüm yapı faaliyetlerinden sorumludur. Mimar Sinan bu tarihten ölümüne kadar Hassa başmimarı olarak çeşitli ve çok sayıda yapıya imzasını atar.

Arkadaşı Mustafa Sa-i Çelebi'nin yazdığı Tezkiret el-Ebniye'ye göre Mimar Sinan'ın cami, mescit, medrese, dar-ül kurra (kuran okulu), türbe, imaret, dar-ül şifa, su yolu kemeri, köprü, kervansaray, saray, mahzen ve hamam gibi yapılardan oluşan toplam 364 eseri bulunmaktadır.

Bu eserlerden bazıları, gerek kendi dönemi, gerekse bütün zamanlar için şahaser olarak nitelendirilecek yapılardır. Süleymaniye ve

Selimiye camileri ile Mağlova su yolu kemeri bunlara örnek olarak gösterilebilir. Avrupa'da Rönesans döneminde Bramante, Raffael, Antonio San Gallo ve Michelangelo gibi seçkin mimarları, kubbesiyle ünlü St. Peter kilisesi (1506-1696)'in 163 yılda bitirirlerken, Mimar Sinan merkezi kubbeli camiler olan, Süleymaniye (1550-1557)'yi külliyesiyle birlikte 7 yılda ve Selimiye (1569-1575)'yi ise 6 yılda tamamlanmıştır.

Mağlova su yolu kemeri ise bir mühendislik harikasıdır. Temelden 48 m. yükseklikte olan kemerin, üst tarafındaki alınlığı 3.05 m.dir. Sinan, kemerin ayaklarını iki taraftan piramit şeklinde genişletmiş ve ortalarına küçük kemerler koymak suretiyle hem çok sağlam hem de oldukça zarif bir sistem meydana getirmiştir. Yatay kuvvetlere karşı dayanıklılığı arttıran ayak sistemi ilk kez Sinan tarafından bu kemerde uygulanmıştır. Bunun sonucunda Mağlova su yolu kemeri hiçbir depremden ya da diğer doğal afetlerden etkilenmemiştir. Trakya'dan İstanbul'a su sağlayan Kırkçeşme su

tesislerindeki olağanüstü tekniğiyle Sinan gerçekte çağının en ileri hidrolik mühendislerinden biri olduğunu da kanıtlamıştır.

Sinan'ın eserlerinin mühendislik özelliklerini anlamak amacıyla bazı eserleri

*Osmanlılar-
da ilk
mühendislik
okulu
Sinan'ın
ölümünden
neredeyse
ikiyüz yıl
sonra
kuruldu*

üzerinde incelemeler yapılmıştır. Süleymaniye Camii'nin temelleri 1957 yılında yapılan bir kazıyla incelenmiştir. Açılan çukurlardan görüldüğü üzere temeller sağlam kaya zemine kadar inmektedir. Temellerin en altında 20.cm. kalınlığında, içi ahşap ızgara düzeniyle pekiştirilen bir horasan harcı tabakası bulunmaktadır. Mihrab duvarı altındaki temeller 590 cm. derinliğe inmektedir. Aşağıdan yukarıya doğru daralarak yükselen temeller, arasında horasan harcı bulunan taşlarla yapılmıştır. Bu olgular, Sinan'ın, Osmanlılarda 16. yüzyıla kadar edinilmiş ve geliştirilmiş yapım tekniklerini aşmaya çalıştığını göstermektedir.

Mimar Sinan'ın, yaptığı Büyükçekmece köprüsü'nün temellerinin daha sonraki incelenmelerinde de sağlam ve yerinde bir seçimle karşılaşılmaktadır. Sinan yaklaşık 7 m. genişliğinde ve 635 m. uzunluğunda olan Büyükçekmece köprüsü'nü inşa ederken zemin koşullarını dikkate almış ve köprü ayaklarını ahşap kazıklı temel sistemine oturtmuştur. Köprü'nün, sürekli artan trafik yüküne rağmen günümüze kadar ulaşmış olması, zemin tespitinin ve temel sistemin doğruluğunu göstermektedir.

Eserlerinin 400 yılı geçen bir süreden beri, doğal afetlere rağmen herhangi bir taşıyıcı sistem arızası göstermeden yaşıyor olması, onun tüm çözümlerindeki bilgi ve ustalığının açık kamıdır.

Üstün yapıtlarıyla, çağında, sadece Osmanlıların değil aynı zamanda dünyanın en büyük mühendisleri arasında yer alan

Sinan'ın bu istisnai durumunu, bilim ve mühendislik tarihimiz açısından nasıl değerlendirmeliyiz?

Öncelikle saptamamız gereken şey, Sinan'ın başarısında, kişisel yeteneğinin ve durmak bilmeyen gayretinin belirleyici olduğu gerçeğidir. Sinan'ın büyük bir mimar ve mühendis olmasında, Osmanlı eğitim sisteminin belirleyici bir katkısı olmamıştır. Zaten o dönemde uzmanlık eğitimi veren bir mühendislik kurumu da henüz yok. (Osmanlılarda ilk mühendislik okulu, Sinan'ın ölümünden neredeyse iki yüzyıl sonra kuruldu.) Sinan temel bilgilerini, usta-kalfa ilişkisi içinde kendi ustalarından edindi ve deneme-yanıma yoluyla tecrübe kazandı. Belki bir ölçüde, Sinan'ın üstün yeteneklerinin, Osmanlıların yükselme döneminde olmasından kaynaklanan büyük yapım faaliyetlerinin ihtiyaçlarıyla çakışmasının olumlu rolünden söz edebiliriz. Böylece ortamın uygunluğu, Sinan'ın gelişimine imkan yaratmıştır. Ama Sinan'ın ölümünün üzerinden daha yüz yıl geçmeden, Osmanlıların ordularını sıradan bir nehir üzerinden geçirmek için gerekli köprüyü bile inşa etmekte zorlanacak durumlara düştüğünü biliyoruz.

Nereye gitmişti, Sinan'da biriken yapım bilgi ve tekniği? Niçin onun izinden giden, deneylerinden yararlanan ve yenilikler yaratan mimarlar ve mühendisler yetişmedi? Belki de Sinan, usta-kalfa -çırak ilişkilerinin tabiatı ve gelenekleri gereği kendi bilgilerinin tümünü ardıllarına devretmedi. Bunun böyle olup olmadığını bilmiyoruz. Ama eksiksiz devretmiş olsaydı bile, kuşaklar arasındaki bilgi iletişimi sağlanabilecek ve sürdürülebilir miydi? Buna olumlu yanıt vermek çok zor. Çünkü matematiğe, temel bilimlere ve uzmanlığa yönelik bilimsel bir eğitim anlayışı ve sistemi olmadıkça kopukluk kaçınılmaz olacaktı.

Osmanlı yöneticileri teknolojinin önemini farkındaydılar. Bu gerçeğin genellikle bilincinde oldular. Ama bilim-teknoloji ilişkisini ve bilimin teknoloji yaratan fonksiyon ve tabiatını anlamayı başaramadılar. Matematiğe ve temel bilimlere gereken önem ve değeri vermediler. Bunun sonucunda da başka şeylerle birlikte, bilimsel mirasımızın iletişim hatları sürekli esintilerle karşılaştı.

Böylece Mimar Sinan, Osmanlı mimarlık ve inşaat mühendisliği tarihinin çok parlak tek yıldızı olarak kaldı.

TÜRKİYE'DE ŞİDDET KAYNAĞI OLARAK DEVLET - TOPLUM İLİŞKİSİ Ümit KIVANÇ

Eğer gelmiş geçmiş bütün düşünürler günümüz Türkiye'sinde yaşasaydı aralarından hiç biri, "devletin örgütlenmiş şiddet olduğunu buldum çıkardım" diye övünemeyecekti. Çünkü devlet devlet müessesini var eden bu cevher, Türkiye'de edebe aykırı bir şekilde açıktır. Bilgisine herkes sahiptir. Kalımsal olarak kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu yüzden bebeklerin zihninde bile yeri sağlamdır. Hayatımızda "öcü" kavramından daha önce yer eder. (....)

Türkiye Cumhuriyeti devletinin karakteristik özelliğinin "örgütlenmiş şiddet" diye tanımlanmasına itiraz edilebilir. "Hangi devletin ana özelliği bu değildir ki?" diyebilirsiniz. Üstelik, Türkiye Cumhuriyeti devletinin, politik istihdam işleviyle başına bir tür sosyal güvenlik kurumu olduğuna işaret edebilirsiniz. Doğru. Ama işe toplumsal, hatta bireysel hayatlarımızın psikolojisi açısından bakarsınız, bu belirlemeye katılmak zorundasınız. (.....)

Devlet, kendi için kendi kararlarını verir ve uygular. Yasa tanımaz. Kendini sık sık toplumla karşı karşıya koyar ve kendi çıkarının asli olduğunu topluma dayatır. Bunu yapabilir, çünkü gelişmiş şiddet araçlarına ve bunların yeterince etkili olabilmesi için gerekli manevi ortamı sürdürme imkanlarına sahiptir. (....)

Tipik "demokratik" Batı devleti, oligarşik bir burjuvazinin daha çok "ortalığı kollayıcı", zaman zaman da "ısırtıcı güçleri ile, yönetilenlerin dayattığı çeşitli demokratik kurumların bir bileşimidir. Birincilerin hareket sahası ve operasyon imkanları ikincilerin denetiminden kaçınılabildiği oranda genişler; dolayısıyla, devletin seçilmeyen yurttaşların

doğrudan denetimine tabi kılınmayan hücreleri bir tür güç dengesi ve konjonktür gözeterek davranmak zorunda kalırlar. Ayrıca, batının oligarşik burjuva varlığını sadece kısa vadeli kapkaç ve vurgun işlerine dayandırmadığından, kendi orta ve uzun vadeli çıkarlarını, denetimi elinden kaçırmamayı düşünerek, bazen geri adımlar atarak, hesaplı ve planlı davranmaya eğilimlidir. Bu etken de Batı devletlerini toplum insiyatifini daha fazla gözetmeye yöneltir. Kısaca Batı devleti diye soyutladığımız organizasyon, toplum karşısında bir meşruiyet sorunsalı ile uğraşarak var olur.

Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle bir devlet değildir. Toplumdan yükselecek kesim itirazdan çekinmez. Meşruiyet sorunu burada yoktur. Genel olarak yurttaşların çıkarı, toplumun vicdanı veya onayı, devletin hareket ve operasyonları sırasında dikkate alınmaz.

Bizde daha az gelişmiş ülkelerin bir kısmında ise devlet, ya egemen kesimle özdeşdir ya da yegane egemen güçtür. Devletimiz böyle basit yapıya da sahip değildir. Genelkurmay Başkanı, Emniyet Genel Müdürü ve bunun gibi kişiler sık sık, "siyasi iradeye tabii" olduklarını belirtirler. Anayasa ve yasalar vardır, ancak "bazı haller" için geçersiz kılınmışlardır veya nasıl kullanılacakları devlet organlarının yorumuna, tercihiğine bağlıdır.

Yasalarla, parlamentoyla oluşturulmuş, toplumun dokunmasına açık bulunan görünürdeki düzey, güç çe kişmelerine, dolayısıyla devlete yönelik kısıtlamalara zemin olabileceğinden, kesin hatlarla ayrıştırılmış ve devletin "asıl" hayatından uzak tutuluyor. "Asıl" devlet, zaman zaman burjuvazinin en güçlü unsurlarına karşı dahi başına buyruk davranabilen, topluma yönelik davranışlarındaysa en ufak bir kategorik kısıtlanmaya tabii olmayan, sınır merkezleri toplumun elinin asla erişemeyeceği yerlerde bulunan, kendi başına bir özne.

Evet, bizde de bir takım demokratik kurumlar var. Hukuk sistemimiz de var. Her birey yasa karşısında... vesaire vesaire. Ancak bunların hepsinin geçersiz kaldığı bir, "Şimdi o Anayasa'yı alır" alemimiz var ve açık zorunun etrafını kuşatan demokratik potansiyelli hiç bir kurum, o alemin sınırlarını daraltacak her hangi bir genişleme gösteremez. Bir eşik vardır, o atlanamaz. Parlamento, hangi sınıra kadar söz sahibi olduğunun bilincindedir. (....)

Cumhuriyet'in kuruluşu, Türkiye toprakları üzerinde devlet-toplum ilişkisinin şiddete dayalı biçimlenişini biraz değiştirdi. Gelenek sürerken, buna yeni bir çizgi, üslup eklendi. (.....)

Büyük çoğunluğu okuma yazma bilmeyen, harplerden kolu kanadı kırılmış, morali çökük bir yaralı halkın yerleşik değerlerini kökten sarsan, yukarıdan dayatılan cebri değişimler eşliğinde yürüdüğünü de unutmayalım. Demokrasi kültürünün pek yeşermemiş bulunduğu bir coğrafyada.

Cumhuriyet kurucularının "demokrasi tutkusunun" kanıtı gibi gösterilen, henüz erken aşamadaki üç olay, topluma bundan böyle devletle ilişkisinin temel düsturunun ne olacağını gösterdi: Bunlardan ilki Terakkiperver Fırka'nın -önce izin verilir gibi yapıldıktan sonra- Şeyh Sait isyanı ile ilişkilendirilerek tasfiye edilmesi; ikincisi İzmir Suikastı davası ve bunu izleyen idamlar; üçüncüsü de daha sonraki yıllarda kesin darbeyi vuran Serbest Fırka olayıdır.

Özellikle Serbest Fırka'nın yok edilişi, adeta devletin topluma, "Unut gitsin," demesiydi. O vakit bu denmediyse, henüz Amerikan dizisi dublajının yaygınlaşmamış oluşundandır. (.....)

Türkiye Cumhuriyeti, birey karşısında, ona hiç bir özel alan bırakmama, hayatının her anına müdahale etme kararlılığıyla oluştu.

Toplum karşısındaysa üç temel korku tarafından belirlenerek: İrtica, bölücülük, komünizm. Bu çok bilinen tesbiti yinelemem boşuna değil. Bu korkulara devletçe verilen içe riğin nerelere nasıl yayıldığı ayrıntılandırılırsa, bunların birey ve toplum hayatının neredeyse bütünü kapsadığını derhal görebilirsiniz. Devlet nezdinde irtica- bölücülük-komünizm asla *salt siyasi* terimler değildir. Devlet, nasıl yurttaşlar istediğini, nasıl olursak bize hayat hakkı tanıyacağını bu terimler aracılığıyla büyük ölçüde formüle edebilmiştir.

Şiddetin adeta cevherinin devlet-toplum ilişkilerinde yuvalanması açısından bu "üç korku sendromu"nun önemi şuradadır: bu toplumun en küçük kıpırtısı karşısındaki devlet refleksinin daha baştan paranoya sınıfına sokulabileceği halet-i ruhiyeyi yaratmıştır. Bu ruh haline "düşmanlarla çevrili etrafımız"ın katkısında unutmamak gerek tabii. Devlet, kendine yaşamaya çalışılan "tesirsiz hale" getirmeden onunla ilişki kuramayan bir yabancı yaratık gibi davranmaktadır. Hala yıkılabileceği endişesi taşımaktadır. Bunların sebebi, başlangıçta devleti yeniden organize eden kadronun, toplumla uzlaşarak, geniş kesimlerin varlık- kimlik kavrayışları hesaba katarak, tepesine dikildiği ülkenin harcını doğru analiz edip, kompleksiz bir bütünleştirme politikası izleyerek davranmamış, bunların tam aksini yapmış oluşudur. Belki bundan da çok, bütün bunları devletin hala aynı böyle tarif ediyor oluşudur. Tabii tercihini hangi yöne neden yaptığının bilinciyle ve iç sıkıntısıyla birlikte. (...)

Ancak bütün bunlar hayatına yeniden, sıfırdan başlayan bir toplumda olmuyor elbette. Cumhuriyet'in özgün çizgileri çizdiğimiz tabloya karışıyor ve onu modernize ediyor. Polis, sadece büyük şehir yer altı hayatına da karışmış bir büyük silahlı güç olarak kudretinin onaylamasını istemekle kalmıyor; devletin toplum tarafından ulaşılabilir, meşru alanlarında da

temsil hakkı istiyor: Müdürlerini omuzlara alarak, törenlerle Meclis'e uğurluyor. (.....)

Doğan Güreş'li, Necdet Menzir'li parlamentonun, "Milletvekilliğini düşürdüğünüz insanları Meclis'in kapılarında tartakladılar!" diye eleştirmesi mümkün olabilir mi sizce? Çok kızarlar diye değil. Kategorik olarak böyle bir eleştiri yapılabilir mi?

Bu süreci tersinden anlamlandırırırsak, şöyle diyebiliriz: Toplum, devlete karşı kendini koruyabileceği mekanizmaların da doğrudan devletin eline geçmesine itiraz etmiyor. Parlamento sandelyelerini askerler, polisler, MİT vb. kırışsa, muhtemelen sadece birkaç kişi çıkıp, "Niye aralarında birkaç müteahhitle bizim kredi işini halledecek bilmemkim bey yok?" diye itiraz edecek.

Türkiye toplumu, son yıllarda devletle bir arada yaşamının mümkün biricik yolunu buldu: Onunla bütünleşmek; eğer olmuyorsa onun davranışına katılmak; mümkün değilse taklit; başka çare yoksa sadece onayladığını belli etmek.

Ev basıp katliam yapan polis timleri, bu başarılarını "vatandaşların"ın coşkulu katılımlarıyla kutladılar. "Halk", ellerinde Türk bayraklarıyla sokaklara dökülüp İstiklal Marşı söyleyerek polisleri omuzlara aldı. Yakalanıp mahkemeye çıkarılması gereken insanları pekala sağ yakalayabilecekken -tekrar ediyorum pekala sağ yakalayabilecekken- öldürmek, adeta belirli aralıklarla düzenlenmesi gereken bir şenliğe dönüştü. (.....)

Bu kritik geçişi sağlayan, umutlarının ve onurlarının göz açıp kapayıncaya kadar ayak altına alınabileceğini, yok edilebileceğini görmüş kuşaklardan devraldığımız *genetik kusur* değil sadece. Hayati etken savaş. (...)

Türk insanının yargı sorunu sadece Mafya ile çözmeye çalıştığını söylemek haksızlık olabilir. Son yıl-

larda bunun dışında yaygınlaşan özelleştirilmiş adalet girişimleri var. Hem özelleştirilmiş hem katılımcı hem herkese açık. Linç girişimi, İnsanların kan görmek istemesinden ve kanı bizzat akıtmasın akıtmaya kafaya koymasından başka ne ifade eder? (....)

Türkiye'de şiddetin beslenme kaynaklarını mevcut devlet kültürümüzde ve devlet-toplum ilişkisinde aramak bütünüyle kapsayıcı bir yaklaşım olmayabilir. Şiddetin bir kültür, maneviyat ve halet-i ruhiye sorunu olduğuna inanılmam. Şiddetten muaf bir insan yapısı elbette bulunur. İnsanda mevcut bir eğilimi nelerin kaşındığını, ortaya çıkması için nelerin ortam hazırladığını, teşvik ettiğini tartışmak pratik bakımdan daha faydalı görünüyor. Ve böyle bakılınca, insanın doğa ile bugüne kadar ki ilişkisinin, ileri kapitalist ülkelerin fetih, talan ve sömürgecilik döneminden bu yana kapitalizmde az gelişmiş ülkelere reva gördükleri muamalenin ve bunun şimdiki incelmış biçimlerinin, yirminci yüzyıl insanının kendinden önceki nesillere bakışındaki küstahlığın, halen hepimizi kısacık bir zaman dilimi içerisinde ortadan kaldıracak tahrip gücüne sahip bir nükleer cephaneliğin üzerinde hayat sürüyor oluşumuzun... İnsan ilişkilerindeki şiddeti nasıl diri tuttuğu görülebilir. Ya da bütün bunlara gerek olmaksızın, sırf Amerikan filmleri seyredilir, polis dizilerinin biri bırakılıp öbürü zaplanır.

Şiddetin "diri tutulması"ndan söz etmek yanlış değil. Çünkü şiddet, öldürülemez de bitkisel hayata sürüklenebilecek bir canavar. Ama bugünün insan ilişkileriyle, toplum düzenleriyle değil. Hele bizim ülkemizde, hiç değil.

Şiddetin insan ilişkilerinde önemli rol sahibi olması, bugünün egemenlerinin tercihidir.

BU YAZI Y.K.B. YAYINLARI COĞİTO SERİSİNDEN, DAĞISTAN BEKİROĞLU TARAFINDAN DERLENMİŞTİR.

Derleyen: Yıldız Tek. Üni. Elektrik-Elektronik Fakültesi Öğrencisi. Mustafa ERKEN

“Öğrenci gençlik içerisinde hem çalışıp, hem okumak zorunda olan emekçi çocuklarının, artık bilimle olan bağının tamamen koparılması istenmektedir”

Son yıllarda burjuva iktidarın uyguladığı ekonomik ve siyasal politikaların ürünü olarak, hem çalışıp hem okuyan gençlikte de belirgin bir artış oldu. Burjuvazi özelleştirme, Gümrük Birliği gibi ülkeyi tam sömürgeleştirmeyi hedefleyen politikaları saldırı politikalarının merkezine oturttuğundan bu yana, bu politikaların oluşturduğu özel işletmeleri ve şirketleri görüyoruz. Buralardaki iş koşullarına ve buradan dayatılan geleceğin ne olduğuna bakmadan önce bu işletmelerde çalışmak zorunda kalan öğrencinin kim olduğuna bakalım.

Üniversite gençliği açısından bakıldığında emekçilerin çocukları, üniversitelere büyük umutlarla geliyor. Her geçen gün sayıları artan bu öğrencilerin bir taraftan aradığını bulamadığını, aynı zamanda okul masraflarını karşılamak ve yaşamını devam ettirebilmek için çalışmak zorunda kaldıklarını görüyoruz. Bu öğrencilerin, uğradığı hayal kırıklığı nedeniyle umutlarını ve amaçlarını kafasından atıp atmama noktasında olduğuda işin diğer yönünü oluşturuyor. Analarına, babalarına yapılan özelleştirme, sendikasılaştırma v.b gibi saldırıları onlarla beraber yaşayan, bütün bu şartlar altında hak ettiği halde okuma hakkı gaspedilmeye çalışılan emekçi çocukları böylelikle bilimden de uzaklaştırmaya çalışılıyor.

BİLİMSEL EĞİTİM

Bugün üniversitelerde bilimsel eğitim mücadelesinin bayrağını yükseltenler de en çok onlardır. Onların umutları ile bilim ters düşmez, aksine birbirlerini güçlendirir,

çalışan öğrenci ve bilim

birinde olan bir gelişme diğerini de geliştirir. Bu yüzden burjuvazi, kapitalizmin ihtiyaçları ile bilimsel bilginin çeliştiği noktada gençliğin bilimle donanmasını ve onu sahiplenmesini istemiyor.

Şu halde çalışmak zorunda kalan öğrenciler, çoğunlukla emekçi çocuklarıdır. Ve onlar genel gençlik kesiminin yaşadığı ve gençliğin karakteristik yapısından kaynaklanan, bu sistemin ve toplumun gerici baskılarıyla da karşı karşıyadılar. Bilindiği gibi “genç insan” dinamik yapısı, dünyayı ve hayatı olduğu gibi kabul etmeyişi, bilime ve bilimsel gelişmeye yatkınlığı, toplumsal tabulara karşı oluşu; yani yeniye yatkın olmasına karşılık eskiyi reddetmesiyle karakterize olur. Bu durum aynı zamanda onu ta baştan sistemle uyumsuzluğa ve çelişkiye düşürmektedir.

Bütün toplumsal gerilikleri içinde barındıran ve onları dayanak noktası olarak gören “ihtiyar” kapitalizm, devamlılığını sağlamak isterken; eskiyi yadsıyan, duranlığı benimsemeyen, değiştirici, dönüştürücü bir gençliğin olmasını istemez, isteyemez. Bu noktada kapitalizmin ihtiyaçlarıyla gençliğin geleceğe dair umutları çatışmaya başlar. Bu çatışmada kapitalizmin kendi ihtiyaçlarını gençliğe aktarma, değişmez bir dünyada yaşanıldığını kabul ettirip, “geleceğini” garantiye alma ve kendi hegemonyasını sürdürme gibi bir amacı vardır. Onun bu hedefi, “ihtiyar bir gençlik” yaratmak ve gençliği yok

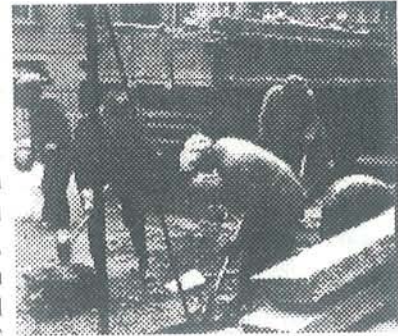
etmek anlamına gelmektedir.

Kapitalizmin gençlikle çatışması süreci içerisinde öğrenci gençliğin farklı bir konumu vardır. Öğrenci gençlik bilimin şöyle ya da böyle içerisinde. Bu durumda kapitalizm onun bilimle olan bağlarını kesmek ya da bilimle olan

bağının niteliğini değiştirmek ister. Böylelikle onun umutlarını ve amaçlarını da değiştirerek kendi istediği bir kanala, kapitalistin kar hürsünü güdüleyen bir kanala akıtmış olur. İşte bu noktada öğrenci gençliğe yönelik saldırıların ideolojik kökeni belirginleşmektedir. Öğrenci gençlik içerisinde hem çalışıp, hem okumak zorunda olan emekçi çocuklarının, artık bilimle olan bağının tamamen koparılması istenmektedir.

NERELERDE ÇALIŞIYOR.

Öğrenciler içerisinde çalışmak zorunda kalan kesimin durumu iki şekilde açıklanabilir. Bunlardan ilki, ekonomik koşulların yarattığı zorunluluktan kaynaklanır ve okul giderlerini karşılamak için öğrenciler çalışmak zorunda kalır. İkincisi ise son dönemde özelleştirme ve gümrük birliği politikalarının işleyişi ile yeni özel şirketler ortaya çıkmıştır. Burjuvazi geleceğin buralarda olduğu yönünde propagandalarını güçlendirmektedir ve bunun sonucunda öğrenciler, bu tür şirketlerde çalışmaya yönelmiştir. Ülkenin ekonomik koşullarına bakıldığında,

devletten umudunu kesen öğrenci gençliğe öğrenimini tamamlamış olsun ya da olmasın, bu yeni tarzda işleyen şirketler umut kapıları olarak

gösteriliyor. Pazarlama şirketleri, Amerikanvari ve süpermarketing tarzı işleyen mağazalar, borsa ve

"Müdür olana kadar yaptığın her işe, aldığın düşük ücrete dayanmalısın, sonunda kazanacaksın"

döviz aracı kurumları, turizm ve devre mülk kiralaayan şirketler ve tüketime özendirmeye çalışmaktan başka bir işe yaramayan araştırma şirketleri v.s gibi. Bu şirketler öğrencilerin bilgi ve kültür düzeyinden sonuna kadar yararlandıkları gibi kendilerine sunulan gelecek, daha çok müşteri bulmalarına ve bu yolla primlerini yükseltmelerine bağlı olarak şekilleniyor. Bilimsel gelişmenin sınırları da onların belirlediği piyasa çevresinde belirleniyor. Bunu bilen öğrenciler "bizim derslerde öğrendiklerimizle piyasanın bizden istedikleri çok farklı" şeklinde yakınmaları dile getiriyorlar. Aslında fakültelerde öğrencilere bilim adına hiç bir şeyin verilmemesiyle piyasanın şekillenmesi arasında sıkı bir bağ var. Nedenleri yukarıda belirtilmiş idi. Bir de yoğunluklu olarak öğrencilerin çalıştığı self servis mağazalar var. Bunlara örnek Mc Donad's (MC)'da çalışan bir arkadaşımızdan aldığımız bilgileri verelim. MC'da çalışanların çoğunluğu üniversite sınavlarını kazanamamış gençler ile öğrenci gençlerden oluşuyor. Bunların arasındaki hiyerarşi, son gelenin en zor işleri yapması ve yeşille temsil edilen en düşük renkli elbiseyi giymesiyle başlıyor. İşe alınmanın ilk on gününde çalışan işi bırakırsa, ya da mağazanın müdürleri

beğenmeyerek işten atarsa, çalışan parasını alamıyor. Yerleri temizlemek, tepsileri silmek, üretim-mutfak bölümünde faal olarak çalışmak daha çok en son başlayanların işi. Üretim, production, kasiyerler ve siparişleri alma gibi ayrı ayrı bölüm hizmetleri olup, bunların içerisinde çalışanların en kıdemlisi o bölümdükilerin sorumlusu oluyor ve en düşük dereceli müdür adaylarından biri olarak kabul ediliyor. Bu sorumluların ve diğer çalışanların kontrolü lacivert süeterli ve aralarında kıdem farkı bulunan müdürler aracılığıyla sağlanıyor. Bu yüzden de buralarda çalışanların en büyük umudu "gelecekte bir gün müdür olabileceklerini iddia eden sayın" gerçekleşmesi. Çalışanlara "Müdür olana kadar yaptığın her işe, aldığın düşük ücrete dayanmalısın, sonunda kazanacaksın" temasını işleyen seminerler veriliyor ve "yükselmenin" o tılsımlı sözcüğün büyüsünü bozmadan Mc Donald's espirileri eşliğinde işçiler büyük şevkle çalışmaya sevk ediliyor. Bu seminerler sayesinde işçiler daha fazla çalıştırılıyor.

BİLİM,

PART-TİME GELİŞİR Mİ?

Yaşam koşullarının ve burjuva iktidarının gençlik üzerinde uyguladığı özel politikaların sonucu olarak öğrenci gençlikte artık çalışmak zorunda kalıyor ve kendini hayata erkenden hazırlama düşüncesine kapılıyor. Öyleki, bugün öğrenciler

içerisinde bir yandan çalışıp iş hayatını tanıma, tecrübe edinme ve piyasanın talep ettiği yetenekleri erkenden geliştirerek okul bittiğinde kendini yetiştirmiş, şirketlerin aradığı elemanlar olarak piyasaya "hazır" olma düşüncesi, oldukça hakim bir düşüncedir. Hatta

"okumanın ne anlamı var. Bugün piyasanın benden istediği belli, devlettende umut yok; o halde biraz bilgi, biraz kültür, biraz da pazarlama yeteneği... Bütün bunlar için diplomaya gerek yok ki" diyerek öğrenimini yarıda bırakıp şirket şirket dolaşan gençlerin sayısı hiç de az değil. Eğer burjuvazinin gençlik üzerinde oynadığı oyunlar, bilimi geliştirip, insanlık tarihinin ona bıraktığı mirasın olumlu yönlerinin üzerine inşaa etme sorumluluğu olan üniversitelilerin, bilimin kapitalistin kar etmesine yarayacak yönlerini, en gerici bir biçimde kullanıp para kazanma, onları "tek başına kurtulmak" gibi pragmatik burjuva düşüncesine çekip kapitalizmin yedek gücü ve kalifiye teknik eleman açığını kapatmaktan başka işe yaramayan bir gençlik durumuna düşürmekse; işte o zaman "paralı eğitime hayır" mücadelesini "özgür bilim" mücadelesi seviyesine yükseltmek ve bunun gereklerini yerine getirmek bugün ki gençlik mücadelesini ileriye taşımak açısından oldukça önemlidir. Öğrenciler bu mücadelelerinde bilimin geleceğini de sahiplenmeli ve bu mücadele sayesinde bilimsel düşünce ile olan bağları gün geçtikçe güçlendirmelidir.

O halde devletin, üniversiteleri "reform" adı altında YÖK üst kurulu ve Milli Komiteler aracılığıyla tekelin ve MGK'nın tekeline devretmesi karşısında, gençliğin geç de olsa gerçek bir reform paketi ile çıkmış olması (Alternatif eğitim şurasında) oldukça önemli bir gelişmedir.

Bu gelişme, yukarıdaki anlatmaya çalıştığımız koşullar nedeni ile öğrenci gençliği bilimden uzaklaştırma ya da bilimin kapitalistin ihtiyaç duyduğu yönlerini öğrenip iş hayatına atılma yönünde burjuvazi önemli mevziler kazanmışken daha da önem kazanmıştır. Bu bakımdan reform taleplerinin zenginleştirilerek tüm öğrencilere anlatılmasının ve kavratılmasının önemi daha da artıyor.

İNTERNET ADRESLERİ

The Economist	http://www.wsj.com
Reuters	http://www.yahoo.com/headlines
Pathfinder	http://www.pathfinder.com
Prizmanet-Video OnLine Türkiye	http://www.vol.com.tr
Atlanta Peachweb	http://www.peachweb.com:80
ATM Forum	http://www.atmforum.com
Australia National Library	http://www.nla.gov.au
İnternet Cafe	http://www.internet-cafe.com
Multimedya Computing Corp.	http://www.mmedia.is
NASA Jet Propulsion Lab.	http://www.jpl.nasa.gov
IDC	http://www.idc.com
PC Magazine	http://www.pcmag.com
CNN	http://www.cnn.com
Birleşmiş Milletler Geneva Ofisi	http://www.unog.ch
Denizaltı dünyası ve canlıları	http://www.seawifs.gsfc.nasa.gov/squid.html
Yemek tarifleri	http://www.realbuter.com
Haberler, yazılım kütüphanesi, ürün tanıtımları, kaynaklar	http://www.zdnet.com/home/filters/main.html
2500S ödüllü bilgi yarışması	http://www.heineken.nl/futurist

Necdet OĞUZ

Hiç bir şey, ateşin insana verdiği acı bile içimizdeki o sıcak yüzü gölgeleyemez.

Şimdiler de ülkemiz insanlarının sıkça birbirlerine sorduğu -hem de işlerden ne haber doğallığında sorduğu - bir soru var; "köktendinciliğin bu hızlı yükselişi nereye kadar tırmanacak ve nasıl durdurulacak?" Bu sorunun ardındaki ağzların bir bölümü sol siyasi cemahtaysa, öbür bölümü, kendilerini "milliyetçi - muhafazakar" çizgiye yerleştiren sağ cemahtaki yapının yandaşlarıdır. İlk sorunun ardından deniyor ki "refahın ölenemeyen yükselişi onları iktidara taşırsa Türkiye Cezayir'e döner mi?" Bu soruların sahiplerinin, soruları ile çelişen, kendilerini hem merkez sağ, hem de milliyetçi muhafazakar olarak nitelemeleridir. Bunlar bir yandan kendi siyasi propagandalarının eksenini dini ve şövenist eksnelere oturtuyor, hem de bizler, laisizmin teminatı diyebiliyorlar. Bayrak, ezan, kuran edebiyatı ile tabanlarının fundamentalist akımlara yönelmesini durdurableceklerini sanıyorlar. Aslında bu manevralarını abesle iştigale dayandırdıklarını bal gibi de biliyorlar. Çaresizliklerinin altlarındaki gevşek zemin bir de kendileri suluyor olmalarından kaynaklandığını neredeyse kendilerinden bile bizlemeye çalışıyorlar.

YEŞİL KUŞAK KİMİN MARİFETİ

Şimdi sorunun gerçek nedenlerini kısaca bir gözden geçirip asıl konumuza geçelim. Ülke 12 Eylül 1980 belasının tozlarına bulanmış 82 anayasası ile askerler eliyle din derslerinin zorunlu ders olarak okutulduğu ilk laik ülke ünvanını kazanıyordu. Bu yeni laisizm anlayışı ile 80'li yıllarda 500'ün üzerinde İmam Hatip Okulu açılıyor, 460 000 mezun devlet kadrolarına yerleştiriliyor, diyanet işlerine tahsis edilen fonların toplam büyüklüğü milli eğitim, kültür, ulaştırma gibi dört bakanlığın bütçesinden fazla tutuyordu. Üstelik bu ayrıcalıkları sağlayan askeri yönetim de kendileri için olmazsa olmaz ilkenin laiklik olduğunu vurgularken aslında bal gibi ünlü yeşil kuşak projesinin lider ülke konumu rolüne soyundurulmanın ülkemiz olduğunu gizleme telaşındaydı. Bütün bunlar olurken ve sonrasında kaynağı

belirsiz maddi olanaklarla donanan dinsel gericilik güçleri elde ettikleri trilyonlarla oy satın alma, popülizm ve gizlendikleri sol söylemlerin gerisinde tepki oylarını kısmen kendi yanlarına çekti. Bu süreç de dinsel gericiliğin ağırlıklı kanadı ılımlı, akılcı ve belediyelerde temiz bir yönetim anlayışı getirerek sempati toplamaya yöneldi. Rüşvetin önüne geçtiklerini temiz topluma giden yolun kendi bakış açılarından geçtiğini sade fakat geniş halk yığınlarına yeni bir şey vermeksizin yine de onların anlayacağı dilde, sürekli vurgulama ve bire bir ilişki yöntemleri başarıyla uygulandı. "Yanlışlar ve gerici yöntemler" aldatici bir ambalaj içinde halka yutturulmaya çalışıldı. Bu arada islami kesimin görece ılımlı bilinen partisinin en yetkili ağız kendi iktidar devralışlarının kanlı mı, kansız mı olacağı bakışını

ağzından kaçırmasa da, kendi yaşayışlarına uygun davranmayanlara sağda solda münferit saldırılar olsa da bütün bunları dil sürçmesi ve bir kaç "mezcup" ya da kendini bilmez davranış diye değerlendirmiyorlardı. İnsanları asi korkutan, iktidara geldiklerinde yapacaklarının ipuçlarını veren olayın tam bu yükseliş trendinin yakalandığı günlere rastlamış olmasıydı.

Yaşama hakkı, insanın sahip olduğu öteki bütün hakların üzerindedir. Çünkü öbür hakların kullanımı da ancak bu hakkın korkusuzca kullanılıyor olmasına bağlıdır. Siz, yakılmış bir insan için Habitat'ın temel söylemi "Konut hakkı insan hakkıdır, o halde senin de hakkındır." diyemeyeceğimiz gibi ölü bir insan için "çalışma hakkından da, tembellik hakkından da" söz edemezsiniz.

İnsanları "Allah-u Ekber" feryatları eşliğinde yaktıktan sonra evlerine dönerek huzur içinde uyuyan bu caniler güruhunu savunmanın, kendilerini de yakacağını kimi islami kesimler kitlenin yakılanlar tarafından tarafından kışkırtıldığını, bu arada kalabalık arasına sızmış kışkırtıcıların provakasyona neden olduklarını söylüyor ve ekliyorlardı. "Biz, insanların yakılmasına karşıyız çünkü İslamiyette yakarak öldürme yoktur..." Bütün bunlar İslam adına

cinayet işlemenin el altından sırt sıvazlanması anlamına gelmekteydi. İslamiyette biliriz ki kılıç kullanarak baş, kol ve diğer bazı organların kesilmesi yoluyla cezalandırma vardır. Cezalandırma yöntemi şer-i hükümlere uygun yerine getirilse o zaman bu tür cezalandırma İslamiyette vardır o halde caizdir mi diyecektiniz.

Tarihin bütün dönemlerinde yeniyi, güzeli, değişimi isteyen insanlarla karanlığı savunanlar arasında sürüp giden mücadelede acılar ölümler ve zulüm, yeryüzü toprağına hep köhnemişi muhafaza etmek isteyenlerin ayaklarıyla bastı. Her zaman sömürüye talana çirkefe batmış düzenlere başkaldıran birileri oldu. Onlar dünyanın farklı coğrafyalarında yaşadılar, fiziki görünüşleri farklıydı, sarı, kara, esmer veya kumraldılar. Uzun veya kısa, tıknaz veya zayıftılar ama hepsi zulmün karşısında ölümsüz tek ırk olarak yaşadılar. Zulme başkaldırının dini, dili, ırkı olamazdı. Ama yine de böyle bir ırk hep oldu, çünkü hep vardı.

YAŞAMI SEVMEK İNSANI SEVMektir.

Büyük ve gerçek bir mucizedir yaşam... Tek tek kendi yaşamlarımız da öyle... Her birimiz en kötümüz bile yeryüzünde tekiz, benzersiziz, kendi ayaklarımız üzerinde durur, kendi davranışımızla davranır, kendi duygularımızla yaşartır. Bu bile o içimizdeki o ışıklı sevinç için yeterli olmalıdır. Öyleyse yaşamı bir şölen gibi algılamalı, kahkahalarla yaşamalıyız. Acılarımızın paylaşıldıkça küçüleceğini bilmeli, paylaşmalı, küçültmeliyiz. Yunan direnişçilerinin faşizm'in namluları önünde kurşuna dizilirken halay çekmeleri gibi son anlarımızda bile yaşama sevinci ile dopdolu kalmalı yüreklerimiz. Yüreklerimiz alev içindeyken bile yüzlerimiz gülümsemeli, küllerimiz kundakçıların gözlerini yakmalı ki ateşe tapanların korkularını sürekli kılabilelim.

Hiç bir şey, ateşin insana verdiği acı bile içimizdeki o sıcak yüzü gölgeleyemez. Çünkü biz yaşamın can yoldaşı, sevgilileriyiz. Bunun kanıtları ise sevmesini, gülmesini, paylaşmasını ve vermesini biliyor oluşumuzdur. İçimizdeki o büyük ateş, bizi yakan dışımızdaki ateşi tesirsiz kıldığı için Sivas'ta yanan ozanlarımız şimdi daha da gür bir sesle haykırmaktalar, dinleyin, duymak isteyenlerimiz duyacaktır.

PILOT BÖLGE İSTANBUL

T M M O B YÖNETİM KURULU

TMMOB YK, İstanbul İKK'ya ve odalara geçtiği bir faks mesajıyla 13.7 1996 tarihindeki yönetim kurulu toplantısını İstanbul'da yapacağını belirtmiştir.

Bu tarihte EMO Eğitim salonunda yapılan toplantı arasında daha önce olan karara uygun olarak, İstanbul'daki oda şube ve temsilciliklerinin yöneticilerinde katılımıyla Cumartesi anneleri toplu olarak ziyaret edilmiş, burada TMMOB Başkanı Yavuz ÖNEN'in yaptığı kısa bir konuşmanın ardından diğer ziyaretçilerinde alkışlarla desteklediği kısa bir yürüyüş sonucu etkinlik olaysız bir biçimde dağılmıştır. TMMOB bu dönem yapacağı çalışmalarda İstanbul'u pilot bölge ilan ettiğini, yapılacak etkinliklerin bu bölgeye kaydırılacağına kararını aldığını belirtmektedir.

Kendi

yasalarını bile hiçe sayan Siyasi İktidar tek yönetim aracı olarak Polisi ve Şiddeti kullanıyorsa bu yönetimin adı Faşizm'dir.

Bu

uygulamalar içersindeki siyasal iktidarların Askeri Darbelere ihtiyacı kalmamıştır.

sorumlusu olmadıkları olaylar nedeniyle gözaltına alınmışlardır.

Kendi yasalarını bile hiçe sayan Siyasi İktidar, tek yönetim aracı olarak Polisi ve Şiddeti kullanıyorsa bu yönetimin adı Faşizm'dir. Bu uygulamalar içersindeki siyasal iktidarların Askeri Darbelere ihtiyacı kalmamıştır.

Birliğimiz bu açık faşizan saldırıları, emekten, özgürlükten ve demokrasiden yana olan güçlere karşı sürdürülen bu terör kampanyasını şiddetle kınamakta ve bütün gücümüzle bu uygulamalara karşı direneceğimizi ilan etmektedir.

Genel Sekreter Alpaslan ERTÜRK

TMMOB BASIN AÇIKLAMASI

Son haftalarda Güvenlik Güçleri her türlü yasal ve meşru eyleme saldırıyor. Sıkıyönetim Dönemlerini aratmayacak kitlesel gözaltıların olduğu şiddet politikası, bütün muhalif güçleri hak arayamaz hatta sesini çıkartamaz hale getirmeyi hedefliyor.

Bugün yasal bir parti olan Emek Partisinin en doğal hakkı olan basın açıklaması aynı şiddet kampanyasının hedefi haline gelmiştir. Onlarca yaralı ve gözaltılarla tüm Demokrasi Güçlerine gözdağı verilmek istenmektedir.

Daha dün Genel Kurullarını gerçekleştirerek "Türkiye ve Halkın Partisiyiz" mesajını veren Halkın Demokrasi Partisi yöneticileri

Atilla ERDOĞAN

Dış ve iç borçların yüksek düzeylere ulaştığı ve çözüm için sürekli yeni önlem paketlerinin açıldığı ülkemizde yatırım ve dönüşüm projesi kararları alınırken, elektrik enerjisi üretiminde ve dağıtımında alınan hatalı kararların ve uygulamaların Türkiye ekonomisinde enflasyonu %40'lar mertebesinde olumsuz etkilediğini göz ardı etmemek gerekir.

Yapılan master projeler doğrultusunda İstanbul, Ankara, Konya, Denizli gibi büyük şehir şebekelerinde 36kV'a dönüşüm sağlanacaktır. Bu da 15.000'in üzerinde fiderin dönüşümü demektir.

Gelişen teknolojik şartlarda, şebekelerde yapılacak dönüşümlerde, OG sistemlerinde açık tip hücrelerden metal enclosed ve ya metal-clad yapıda kapalı hücrelere dönülmesi şebeke devamlılığı ve işletmesi ile can güvenliği açısından oldukça önemlidir.

Açık tip hücreler konusuna değindiğimizde, Adana'da yaşadığım bir olayı yansıtmadan geçemeyeceğim. 6 yıl önce bir şirketin görevlisi olarak ziyaret ettiğim bir fabrikada AG. Ana Dağıtım Panosu hakkında görüşme yaparken OG Şalt tesisini de görmek istedim. (Tesis orta gerilimden besleniyordu ve 1250 kVA. trafoya haiz idi)

OG tesisi açık hücrelerden oluşmuştu ve ölçü hücresinin penceresinden baktığımda çift kutuplu gerilim trafosunun kutupları arasında yuva yapmış bir kumru gördüm. OG hücresinde böyle bir

RING MAIN UNIT

olay görmenin şaşkınlığı içerisinde bu durumun niye düzeltilip önlem alınmadığını sorduğumda şirket yetkilisinden, kuşun küçük olduğunu ve uçtuğu zaman kanat açıklıklarının, faz arası mesafeden kısa olduğunu, dolayısıyla da herhangi bir kazaya neden olmayacağını düşündükleri cevabını aldım.

Ülkemizde bu ve buna benzer olayların sıkça yaşandığı düşüncesi ile OG. sistemlerinde açık tip hücrelerden vazgeçilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Bu tür değişim projelerinde sistemlerin devamlılığını uzun vadede düşünerek, olması gereken en uygun şartları verecek sistemlerin uygulanması kararının alınması, ülkemize yeni kabloları olan şebeke modellerini hediye etmemizi engelleyecektir.

Bu yapılırken Türkiye'nin ekonomik şartlarını da göz önünden ayırmamak gerekir.

Dış ve iç borçların yüksek düzeylere ulaştığı ve çözüm için sürekli yeni önlem paketlerinin açıldığı ülkemizde yatırım ve dönüşüm projesi kararları alınırken, elektrik enerjisi üretiminde ve dağıtımında alınan hatalı kararların ve uygulamaların Türkiye ekonomisinde enflasyonu %40'lar mertebesinde olumsuz etkilediğini göz ardı etmemek gerekir. Bu da işletme koşullarında, arıza hallerde ekonomik çözüm yollarını aramayı getirmektedir. Önerilen sistemleri de bu bazda incelememiz gerekir.

Kompakt tip RMU ve modüler tip sistemleri, ünitelerde oluşacak arıza durumları için karşılaştığımız zaman, modüler tiplerde arızalı parçaların değiştirilebilmesi olanağı

bir avantaj gibi görülmektedir. Kompakt tip RMU'nun komple değiştirilmesi söz konusudur. RMU'ların kesme ünitelerinin ithal olması nedeni ile yerli imalata göre ekonomik olmadıkları da açıktır.

Enerji üretiminde savunmaya çalıştığımız ulusal kaynaklara dayalı üretim modellerini savunduğumuz kadar, bu enerjinin iletimi, dağıtımı ve kullanımında da mümkün olduğu kadar ülkemizde üretilen kaliteli malzemelere yönelmeyi göz önünde bulundurmak gerekir.

Örneğin; kullanılacak pano modelleri, ülkemizde gayet kaliteli olarak üretilen röle, ölçü trafoları, kesici v.s. ile donatılabilecek modeller olursa, ortak pazar göz önüne alındığında bu ortamın sadece pazarı olmaktan kurtarabiliriz.

Yine sistemlerde kullanım kararları alınırken, son günlerde hızlı bir artış gösteren transformatör maliyetlerini de göz önünde bulundurarak, bu trafoları kendi iç arızalarına karşı korumayı da mutlaka öne almalıyız.

Son günlerde tartışılan, trafo çıkışlarının sigortalı yük ayırıcısına haiz hücrelerle yapılması yağlı trafoların iç arızalarında Buccholz rölesinin işlevini yok etmektedir. Sigortanın nominal akımının 10 misline yakın devrelerde attığı göz önüne alınır, trafonun içinde oluşacak sarım kısa devrelerinde akımın bu değere gelmesi beklenirse, trafonun arızası tamir edilemeyecek ve ya çok büyük maliyetlere tamir edilebilecek düzeye ulaşır.

Kesicilerin açma kapama zamanının SF6 gazlı yük ayırıcılarına göre 5 kat daha iyi olduğunu göz önünde bulundurarak, 630 kVA ve

üzerindeki trafo beslemelerinin anahtarlama cihazı olarak kesicilerin kullanımından vazgeçilmesinin riskli olacağını söyleyebiliriz.

Trafoaların aşırı yüklenmeleri sorunu, ülkemizde TEK çalışanları için sürekli hali almıştır.

Trafo bünyesinde bulunan kontaklı termometrenin kesiciye açma komutu vermesi bu durum içinde çözüm olacaktır.

Gerçi burada sigorta ile koruma savunmasını getiren görüşler bu açmanın trafonun sekonder tarafında yapılabileceğini savunacaktır.

Termometre açma komutları sekonder taraftan yapılabilir, fakat iç sargı atlamalarındaki açma komutlarının mutlaka trafonun primer tarafındaki anahtarlama elemanına verilmesi gerektiğini burada tekrar vurgulamak istiyorum.

Ayrıca bugüne kadar yapılan alımlar sonucunda TEK ve ya ilgili işletmelerin depolarında bol miktarda kesici mevcuttur.

Yerli üretim konusuna tekrar dönersek kesiciler ülkemizde %97 yerli malzeme ile üretilmekte, SF6

gazlı yük ayırıcıları ise ithal edilmektedir.

Burada SF6' lı RMU'ların ve ya modüler sistemlerin ne kadarının ülkemizde imal edildiğinin veya tamamının ithal edildiğinin tespitler içerisinde yer alması gerekmektedir.

Son zamanlarda oluşan metal-clad, metal-enclosed tartışmalarına da değinmek istiyorum. Bazı dergilerden izleyebildiğim kadarıyla, metal-clad köşkler savunması oluşmuş durumda metal-clad'ın standartlara uygun tarifini göz önüne alırsak, bu terimi 1) bara bölmesi, 2) kesici bölmesi, 3) kablo giriş bölmesini, metal bölmelerle tam olarak ayrılmış, herhangi bir arızada oluşacak arkın diğer bölümlere geçmesini engelleyecek şekilde dizayn edilmiş hücreler için kullanabiliriz ki bu hücrelerde ayırıcı görevi gören kesici arabasının kontakları kovan geçit izolatörleri vasıtası ile diğer bölümlere geçmelidir. Yani herhangi bir bölmeden diğerine elektriki geçiş kovan geçit izolatörleri ile yapılmalıdır.

Bu esasları göz önüne alırsak

içerisinde OG. hücreleri, trafo ve AG. tablolarını içeren bir köşk için metal-clad tanımını kullanmak yanlıştır.

Köşkler konusuna geldiğimiz zaman, işletme ekonomikliğine birkez daha gelmek istiyorum. Saç köşklere dış etkenler nedeni ile paslanma ve çürümeler zaman içerisinde kaçınılmazdır. Bina tiplerinin bu bakımdan ömürleri saç köşklere nazaran çok uzundur. İlerde, bu tip saç köşklarinin komple yurt dışından OG, trafo ve AG. bölmeleri de bitmiş vaziyette getirilerek pazarlanmaya çalışılması da karışımıza çıkacaktır.

Bu durumun oluşması ve saç köşkların kullanılma kararı alınır, Erdemir' in ürettiği "A" sertifikalı saçın birçok Avrupa ülkesinde üretilen saçtan daha kaliteli olduğunu göz ardı mı edeceğiz?

Tüm bunları göz önüne aldığımız zaman, bu tür yatırımlarda ülkemizde üretilen kaliteli malzemelerin sistemlerde kullanılması hem ülke ekonomisi açısından önem taşıyacak, hem de rekabeti önleyerek tekelleşmeye yol açmaları engelleyecektir.

5. TÜRK YAPAY ZEKA ve YAPAY SİNİR AĞLARI SEMPOZYUMU

EMO İstanbul Şubesinin destekleyen kuruluşlar arasında bulunduğu 5. Türk Yapay Zeka Yapay Sinir Ağları sempozyumu 27-28 Haziran 1996 tarihleri arasında İ.T.Ü Maçka Kampüsü'nde gerçekleştirildi. Bulgaristan, Mısır, Almanya, A.B.D., Fransa, İspanya gibi çeşitli ülkelerden gelen katılımcıların toplam katılımcıların üçte birini oluşturduğu sempozyumda 60 civarında bildiri sunuldu. İ.T.Ü ve B.Ü öğretim üyeleri E.Apaydın, U. Çilingiroğlu, F.Gürgen, ve C. Güzeliş tarafından düzenlenen bu etkinliğin B.Ü Vakfı, İ.T.Ü Vakfı ve TÜBİTAK destekleyen diğer kuruluşlarıydı. Sempozyum, İ.T.Ü Elektrik-Elektronik Fakültesi dekanı Prof.Dr. Ahmet Dervişoğlu'nun açılış konuşması ile başladı. Finlandiya, Helsinki Teknik Üniversitesi öğretim üyelerinden, yapay sinir ağları alanında öncü çalışmalar yapmış olan Prof.Dr. T. Kohonen bir saat süren davetli konuşmasında "Öz düzenlemeli harita" adlı öğrenme yöntemi konusunda son gelişmeleri ve yeni uygulama alanlarını belirtti. Yurt içi, yurt dışı, yapay zeka-yapay sinir ağları, kuramsal uygulamalı biçiminde güzel bir bireşimi yansıtan bildirilerin sunulduğu teknik ve sosyal açılarından çok başarılı geçen sempozyuma, İstanbul EMO tarafından Kuruçeşme Şehrazat'ta verilen kokteyl güzel bir renk kattı.

istanbul'un en eski yerlileri RUMLAR

Derleyen: Şahin ÖZGÜL

Üyemiz Şahin ÖZGÜL'ün Prof. Dr. Pars TUĞLACI* ile yapmış olduğu AZINLIKLAR ve GÖÇMENLER konulu söyleşi'nin bir özeti yayınyoruz.

MS 387 yılında Ermenisten ikiye bölünür: Doğu Ermenistan ve Batı Ermenistan

Bu bölünme sonucunda dört krallık oluşmuştur. 1-Van Krallığı, 2- Kars Krallığı, 3- Ani Krallığı, 4- Kilike Krallığı

Selçuk devleti zamanında Ermeniler ve Ortaasyadan gelen Türkler ile iyi ilişkiler kurulmuş. Bu dönemde halk iyi ilişkiler içinde birlikte uzun süre yaşamışlardır. Ağrı'daki İshak Paşa Camii'nin mimarı Ermeni'dir. Aleddin Keykubat ise Ermeni'lere hediye olsun diye bir kilise yaptırmıştır. 1453 yılında ilk Ermeni Patrikhanesi, Kumkapı'da kurulmuştur. Osmanlı devleti zamanında azınlıklar diye bir kavram yoktur. Müslim ve gayri müslim milletler mevcuttur. Osmanlı döneminde müslümanlar askerlik yaparlardı. Gayri müslimlere askerlik yasaktı. Gayri müslimlerse sanat, kültürle ve ticaret ile uğraşarlardı. Bu yüzden Osmanlı devletine "ciye" denilen bir vergi öderlerdi. Osmanlı döneminde en büyük gayri müslim topluluk Rumlar ve Ermeniler'dir. Yahudi'ler ise İspanya'da sürüldükten sonra Osmanlı devleti bu gurubu kabul etmiştir.

İstanbul'un (Konstantinepolis) en eski yerlileri Rumlardır. Diğer milletler ise sonradan göç edip İstanbul'a yerleşmişlerdir. Beyoğlu'nun adı ise Pera'dır. (Rumca) Osmanlı döneminde İstanbul'un en kalabalık gurubu Rumlardır. Rumların İstanbul'daki o zaman ki nüfusu 150.000'dir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında Atatürk'e en büyük katkıda bulunanlar ise Kürtler ve Lenin'dir. Lenin'in amacı ise Türkiye ile iyi ilişkiler kurmaktır. Lozan anlaşması ile iki millete azınlık statüsü verildi. Bunlar Ermeniler ve Rumlardır. Bunlar kendi okullarını aç-

abilirler ve kendi kültürlerini sürdürebilirler ama kendi tarihlerini okullarında okumaları yasaktır. Ermenilere ve Rumlara azınlık statüsünün verilmesinin nedeni ise Ermenistan ve Yunanistan devletlerinin varlığındandır. Yani birer millet olarak kabul edilmişdendir.

Atatürk döneminden sonra 1942'de azınlıklara zorunlu askerlik yaptırılmıştır. Daha önce askerlik yapmış olanlar da askere alınmıştır ve diğer askerlerden ayrı olarak özel kıyafetler giydirilmiştir. Baba oğul birlikte askere alınmıştır. 1943'de varlık vergisi uygulamaya konmuştur. Bu varlık vergisi direkt olarak azınlıklara uygulanmıştır. Bir çok kişinin mal varlıkları tamamen ellerinden alınmıştır. Baskıyla zoraki bağışlar alınmıştır.

Şu anda en büyük gurubu, sayıları 60 000 ile 70 000 civarında olan Ermeniler teşkil etmektedir. Rumlar ise sadece 15 000 kişidirler. Bunların çoğunluğu İstanbul'da yaşamaktadırlar. 15 000 ile 20 000

arasında yahudi İstanbul'da yaşamaktadır. 33 Ermeni kilisesi, 20 Ermeni okulu ve 4 Ermeni kültür derneği bulunmaktadır. İki adet günlük gazete ve "Kulis" adlı bir sanat dergileri vardır. "Jamonak" (Vakit) (1908) gazetesi Türkiye'de çıkan en eski gazetedir. Aynı zamanda "Dünya" Ermeni basının en eski gazetesidir. Günlük tirajı 15 000'dir. Kesintisiz bir yayındır. "Marmara" gazetesi 1945 yılında yayına başlayan Kulis Sanat Dergisi ise aylık bir dergidir. Sahibi ise Agop Ayvaz adlı bir tiyatro sanatçısıdır. Bu dergi, yayınlarında her milletin kültürüne yer vermiştir. Agop Ayvaz şu anda 85 yaşında olmasına rağmen Kulis dergisinde aktif olarak çalışmaktadır. Yeni bir gazete olan "Agos" ise Ermenice ve Türkçe olarak yayınlanmaktadır. Yedikule Ermeni Hastanesi ise üç aylık bir dergi çıkarmaktadır.

* Prof. Dr. Pars Tuğlacı'nın Dil ve Tarih konusunda toplam olarak 30 eseri vardır.

AİDATLARINIZ HAKKINDA

Sayın Üyemiz

Elektrik Mühendisleri Odası 35.Olağan Genel Kurul'unda alınan karar ile, 1996 yılı üye aidatı yıllık 1.200.000 TL. olarak belirlenmiştir.

Şubemizden aidat borcunuzu öğrenerek aşağıdaki şekillerde ödeyebilirsiniz.

* Şubemize ya da temsilciliklerimize uğrayarak.

Borcunuzu nakit ödemenin yanı sıra, şubemizde kredi kartınızı da kullanabilirsiniz

* Banka Havalesi ile.

Vakıflar Bank. Harbiye Şb. Hesap No:2000905

İş Bankası Altınbakkal Şb. Hesap No:17239

* Posta Çeki ile.

Hesap No: 331554

* Kredi kartınız ile.

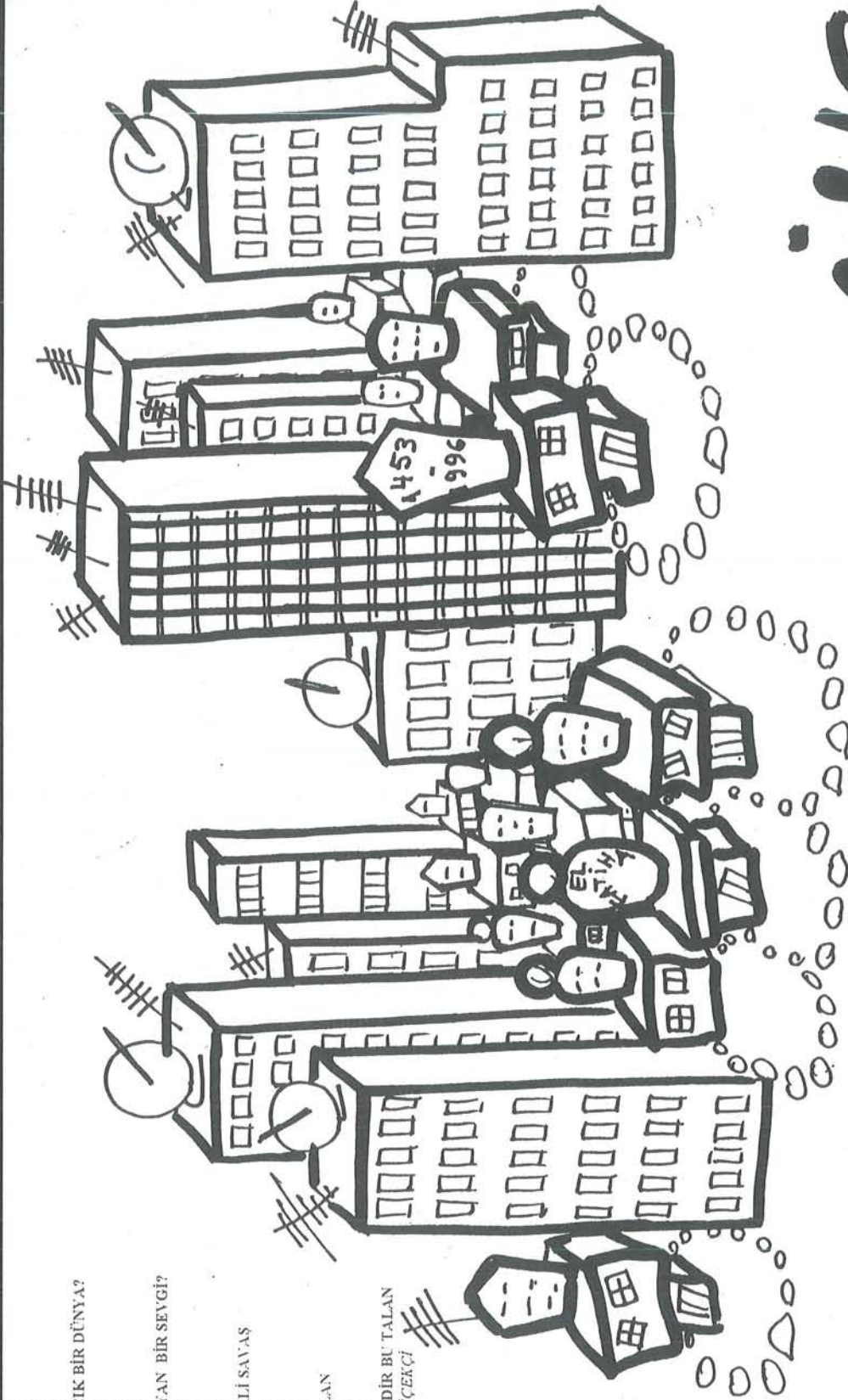
Ödeme formunu şubemizden isteyiniz.

***İstanbul içinde on kişiden daha fazla üyemizin çalıştığı işyerlerinde, tahsilat elemanı gönderilmesini isteyerek.**

Üye aidatlarını zamanında yatıran üyelerimize teşekkür ediyor, borcu olan üyelerimizin bu hatırlatma ile sorumluluklarını yerine getireceğine inanıyoruz.

Sağlık ve mutluluk dileklerimizle saygılar sunarız. **Yönetim Kurulu**

NEDEN
NEDEN
NEDEN
DARACIK BİR DÜNYA?
NEDEN
NEDEN
NEDEN
OLMAYAN BİR SEVGİ?
NEDEN
NEDEN
NEDEN
BU KİRLİ SAVAŞ
NEDEN
NEDEN
NEDEN
BU YALAN
NEDEN
NEDEN
NEDEDİR BU TALAN
Tahir ÇİÇEKÇİ

HABİTAT II — İSTANBUL

Ünal